

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII

Sausis — January 28, 1972

Nr. 8

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIGUISTOS IDĖJOS

OPOZICIJA — NAUJA PROTINĖ
LIGA SOVIETIJOJE

Sausio 6 dieną Maskvoje 12-kos metų sunkių darbų kalėjimo buvo nubaustas tūlas Valdimir Bokovski, 29 metų, kuris nusikalto tuo kad į Vakarus persiuntė dokumentus, įrodančius naują sovietų persekiojimo būdą. Valdžiai nepatikimi apšaukiami išprotėjusiais ir siunčiami į beprotnamius. Bukovskio surinktą dokumentaciją vasario mėn. Vakarų Vokietijoje išleis Carl Hanser Verlag leidykla Muenchene. (198 psl. 14,80 DM) Ištrauką iš jos, liečiančią vieno Latvijos kolchozopirmininką Jachimovičių, dabar jau paskelbė Der Spiegel. Ji yra 4 psichiatrų, jų tarpe ir KGB (saugumo) pulkininko Lunco, pasirašytas protokolas, kuris nereikalauja komentarų:

"Mes, žemiau pasirašę, šiuo tvirtiname ištyrę I. Jachimovičių, gim. 1931 m., kaltinamą 183 str. 1-ma pastraipa Latvijos Socialistinės Sovietų Respublikos Baudžiamojo Statuto, 1970 metų sausio 12 dieną Serbski centriniame teismo psichiatrijos, mokslo institute.

I. Jachimovičius

Pacientas, pagal jopą ties teigimą, yra visai sveikas. Nuo 7 metų amžiaus jis lankė mokyklą su pasisekimu. Jis buvo uolus, ištvermingas, principų besilaukiantis, kuris pragai pasitaikius ieškojo "teisybės, teisingumo"...

Baigęs universitetą jis buvo paskirtas mokytoju. Vėliau jis pareikšė noro perimti kokio atsilikusio kolūkio vadovybę. Kadangi jis norėjo padaryti išpūdžio kolchozininkams, pacientas reikalavo jam skirti žemą atlyginimą (30 rublių mėnesiui).

Jo žmona jį laiko daug kalbančiu, bet geru šeimos tėvu. Uošvė jį charakterizavo kaip užsispyrėlį. Liudininkas Iganovas pabrėžė, kad pacientas rengėsi netvarkingai, nešvariais rūbais ir susirinkimuose karštai ginčijosi. Nuo 1963 m. kaip matosi iš bylos, pacientas pradėjo reikšti savo asmenišką pažiūrą apie žemės ūkio būklę, kas privedė prie jo pašalinimo iš partijos.

1968 metais jis užrašė vieną BBC (britų radijo) pranešimą ir nuo rašus išsluntinėjo pažįstamiems ir nepažįstamiems studentams. Be to jis parašė memorandumą visąsąjunginės kompartijos centriniam komitetui, kuriame išdėstė savo visuomeninio gyvenimo ir valsty-

bės veiklos reformos idėjas.

Nuo 1968 m. spalio mėn. iki 1969 m. gruodžio 25 dienos jis dirbo kaip šoferis. Jo viršininkai jo darbą apibūdino pozityviai... Tuopai laiku jis bepertraukos buvo susirūpinęs valstybės likimu ir 1969 m. rugpjūčio mėn. parašė naują laišką, kuriame pareiškė nepasitenkinimą įvykių Čekoslovakijoje eiga...

Per kratą paciento buite buvo rasta daug rankraščių... Pacientas padarė daug vidaus ir užsienio politikos pakeitimo pasiūlymų.

Per teismo tardymą buvo išklausyta daug liudininkų, kurių visi įvertino jį pozityviai, pabrėždami jo ištikimybę principams, jo teisybės siekimą, energiją ir garbingumą. Paskutinės sąvybės pabrėžimui vienas liudininkas teigė, kad neturėdamas autovežimio, Jachimovičius pėsčias apėjo visą kolchozą. Teismo posėdyje dalyvavęs psichiatras rekomendavo papildomo teismo medicinos tyrinėjimą.

Stebėjimas institute parodė: kūno charakteristika -- normali, neurologinis stovis: akių lėliukės normalios, greit reaguojančios į šviesą; laikymasis, prisitaikymas normalus...

Protinė būklė: Pacientas orientuojasi aplinkoje normaliai... Jis sėdi laisvai, taip pat kalbasi. Jo kalbos tonas negarsus, ironiškas.

Nuo pat pradžios jis

ŽYDŲ IŠEIVIŲ

IŠ SOVIETIJOS Į IZRAELĮ MİSLĖ

Iki praeitų metų emigracija iš Sovietų Sąjungos buvo praktiškai neįmanoma. Tiesa, pasiūlydavo išimčių iš tos griežtos taisyklės, tačiau jos būdavo labai retos. Pereitais metais sovietai padarė iki šiol

kalbėjo apie valstybės problemas ir samprotavo, kad jo pasiūlymai turėtų būti priimti ir santvarka pakeista.

Dėl čia išdėstytų priežasčių komisija priėjo išvados, kad Jachimovičius yra psichopatas, kurio veikla leidžia įžiūrėti liguistą sąmysį su patologine paranoidine eiga.

Maždaug nuo 1963 m. galima konstatuoti, kad pas pacientą pradėjo vystytis liguistos reformos idėjos, liečiančios ūkinės ir socialinės problemos, kurias lydėjo nepasotinamas aktivizmas, susijęs su stoka sugebėjimo kritiškai įvertinti savo asmenišką padėtį ir laikyseną, prie koprisidėjo dar savęs pervertinimas, kuris yra taip charakteringas pacientui...

Jo protinė būklė reikalauja priverstinio gydymo bendroje psichiatrinėje klinikoje.

(Parašai) Petčernikova, Lunc, Taltse ir Tabanova." (vm)

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

dar negirdėtų išimčių -- jie leido išvažiuoti per 30.000 žydų į Izraelį ir tuo pačiu patiekė nemažą mįslę didžiųjų įvykių paraštėje.

Kodėl jie leidžia išvažiuoti kaip tik žydams į Izraelį tuo būdu sustiprindami tą valstybę tuo metu, kai dedasi esą arabų draugais? Ir kodėl arabai dėl to nekalia jokio triukšmo?

Atsakymas persasi toks, kad Maskva turėtų įtikinti savo klientus arabus, kad tokia emigracija iš tikro Izraeliui daugiau kenkia negu padeda ir jei kas iš jos turi kokios naudos, tai tik Sovietų Sąjunga. Visų pirma sovietai turi propagandinės naudos: "žiūrėkit, mes visai žmoniškai ir jei kas iš tikro nori išvažiuoti -- prašom". Ant ra, žydų emigrantai iš Sovietijos į Izraelį pastarajam sudaro nepaprastai sunkią naštą. Reikia atsiminti, kad sovietai neišleidžia visų žydų, kurie tik užsinerėjo išvažiuoti, bet tik tam tikrų kategorijų. Daugumas yra senų, labai jaunų, ir be specialybės t. y. tokie, kurie negali greitai įsikurti ir ilgesniam lieka našta bendruomenei.

Kolumnistų Evans-No-

vak teigimu, Amerikos žydų apskaičiavimu šiais metais sovietai išleis apie 60.000 žydų, kurių įkurdinimas Izraelyje apsisės per 400 milijonų dolerių. Išidėmėtina, kad išvažiavimo visa su ja susijusioms išlaidoms sudaro beveik 1.800 dolerių sumą asmeniui. Pusė jos laikoma 'kompensacija' už išeivių išeitą Sovietijoje mokslą...

Prileidžiant, kad tokioje išeivių masėje yra galimi Maskvos infiltruoti šnipai, reikia tačiau konstatuoti, kad dauguma išeivių yra labai anti-komunistinio nusistatymo, kurie jungsis prie Izraelio kraštutiniai dešiniųjų partijų, kaip Gahal, kurios nenori jokio kompromiso su arabais, kas ilgainiui gali pakeisti Izraelio politinių partijų ir pažiūrų balansą ir turės įtakos užsienio politikai.

Dėl to toji emigracijos banga faktinai lečia ne tik Izraelį ir sovietus, bet ir JAV, ypač šiais rinkiminiais metais. Vienos šeimos įkurdinimui reikia apie 35.000 dolerių, kurių ir prie geriausių norų negalima išspausiti iš valstybės biudžeto. Izraeliui jau dabar moka didžiausius mokesčius pasaulyje. Labai stambių sumų reikia ir pranašaus apsiginklavimo lygio išlaikymui. Už tat nestebėtina, kad žydai

VIRŠUJE: II PLJK Informacijos komisijos sausio 9 d. Chicagoje suruoštoje spaudos konferencijoje dalyvavę lietuvių laikraščių atstovai, LŽS c.v. nariai ir JK-so komisijatstovai. Sėdi iš kairės: G. Kazėnas, dr. A. Norvilas, V. Rulbyte, N. Stakauskienė, S. Mikaliukas, J. Kuraitė, R. Kasparas, A. Kizlauskas, J. Jasaitis, J. Vaišnys, SJ. R. Sakadolskis JK pirmin.

Stovi: A. Kučys, E. Juodvalkytė, Z. Juškevičienė, P. Petrutis, J. Jakštys, St. Lukauskas R. Kviklytė, F. Daukus, R. Degutytė, A. Pužauskas, M. Bulvydaitė, P. Stončius, D. Valaitytė, R. Misiulytė, P. Venclova, M. Valiukėnas, J. Vaidelys, V. Kasnūnas ir J. Šlaius.

P. Maletos nuotrauka

šauksis JAV pagalbos. Demokratų vyraujantis kandidatas į prezidento nominaciją Maine senatorius Edmund S. Muskie jau sausio 8 dieną ragino prezidentą Nixoną prašyti kongreso specialių sumų tam reikalui, ne tik ginklų tiekimui. Nepaisant didelės žydų įtakos į Amerikos viešosios nuomonės suformavimą, toks pasiūlymas gali sulaukti ir neigiamos reakcijos. Kas, tarp kitko, būtų labai ironiška, nes Vietnamo karo įtakoje Amerikos viešosios nuomonėje vis daugiau išigali pažiūra, kad nereikia kištis į svetimos reikalus. Ir jei galima palikti savo likimui pietinį Vietnamą, kurio išgelbėjimui iš komunizmo paauskota tiek daug gyvybių, kam iš naujo užsiangazuoti Izraelyje? Toks klausimo pastatymas gali turėti ir ne lauktų rezultatų. Jis gali padėti administracijos politikai pietryčių Azijoje.

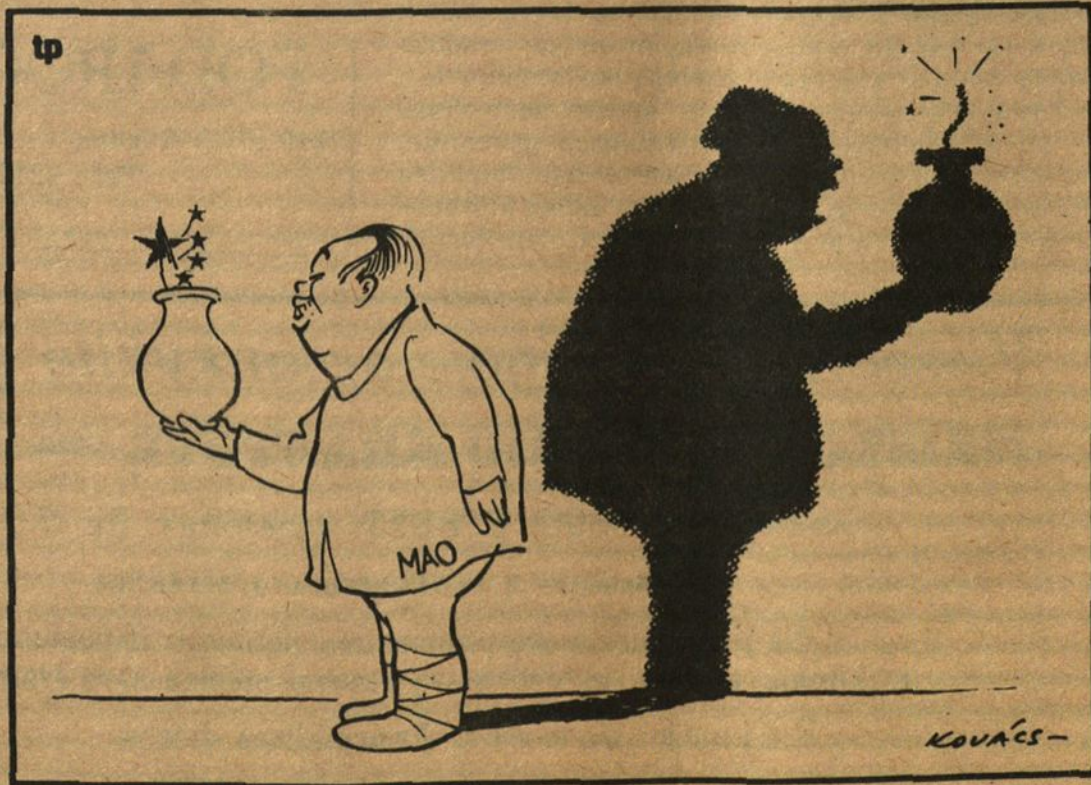
Studentu teatras vargsta Vilniaus universitete

Vilniaus universitete prie estetikos katedros susibūrė studentai, teatro saviuoklininkai. Jų ten yra iš įvairių fakultetų: matematikai, teisininkai, žurnalistai. Susidarė būrys apie 50 teatro mėn. išraiškos, sceninio judesio, grimo problemas gvildena. Gilinasi ir į teatro istoriją. Atskiromis grupėmis lanko paskaitas teatro temomis. Antrame

urse studentai jautraukiami į sceną, vaidinti. Teatro vadovas Vladas Limantas teatralų rūpesčiais pasidalino su spauda.

Vilniuje, atrodo, studentų teatras ne ką laimingesnis už išeiviškojo jaunimo teatrą: nei savų patalpų, nei pastovių kreditų.

-- Vargas veda prie išradingumo, -- pareiškė Limantas. -- Nedide (Nukelta į 2 psl.)

Mao pasiruošęs Pekine pasitikti prezidentą Nixoną...

PIRMĄ KARTĄ KLAIPĖDOJE... (2)

K. MAŽONAS

Iš Vytauto Gylis teko nugirsti apie ruošiamą Klaipėdos sukilimą ir jo iniciatorių. 1923 metais sausio mėn. įvyko lauktas sukilimas, kurio įtakoj ir mano gyvenimo tolimesnė eiga pasuko į naują kelią.

Vienas iš trijų Skuodo gydytojų dr. N. Natanas, kuris daugiau laiko praleisdavo vaistinėje ir mūsų šeimoje nei pas save, prikalbino mane, dar sukilimui galutinai neužsibaigus, vykti Klaipėdon, nes ten pštoviai jau daugel metų gyveno jo sesuo. Kadangi Kretingos - Bajorų geležinkelio ruožas buvo dar sukilėlių žinioje ir stropiai saugomas, tai be specialaus leidimo patekti į Klaipėdą nebuvo galima. Atvykus į Kretingą, tarpininkaujant mano senam prieteliui Viktorui Misiurevičiui, tuo laiku buvusiam Kretingos apskr. viršininkui, buvo gautas iš Bajorų sukilėlių komendantų, kurio pavardė, jei neklystu, buvo Naujoks, ne tik leidimas vykti į Klaipėdą plentui, bet parūpintas ir vežimas.

Atėjo ir velybapopietė kai mus vežęs pasienio lietuvininkas ūkininkas pajudėjo iš Bajorų. Diena buvo niūri, nešalta ir sniego niekur nesimatė, nors tai jau buvo ir viduržiemė; bet tai normalus reiškiny pasijūry. Taip pat ir mūsų nekalbus ir niūrus vežėjas paklaustas ar patenkintais būsimais nau-

jais krašto šeimininkais lietuviais, nesvyruodamas atsakė neigiamai. Nei klausiau kodėl, nei nei leidausi į ginčus. Šimtmečių bėgyje viena tautos dalis buvusi įtakoj veiklaus germanizmo ir reformacijos, kita gi slavų kultūros ir katalikybės veikiamą, sudarė tą skirtingą galvą. Pamaniau, kad daug takto, išminties ir kantrybės teks panaudoti vieniems ir kitiems, kad tuos skirtumus išlyginus, o tai atrodė ne vienos kartos darbas.

Jau visai sutemo kai pasiekėme Klaipėdą. Miesto gatvėse matėsi didesni, atrodė gal kiek sujaudintų žmonių būriai. Kur nekur matėsi daugumoj dar visai jauni sukilėliai. Jie visi dėvėjo civiliais rūbais ir galėjai atskirti tik iš žalio raisčio, dėvimo ant kairės rankovės su baltomis raidėmis M.L.S. kas reiškė Mažosios Lietuvos Susivienijimas, kurio vardu sukilimas buvo vykdomas. Patruiliuodami po 2 arba 3 jie mieste tvarką palaiškė. Visi žymesnieji viešbučiai buvo perpildyti ir todėl vargais negalais pavyko surasti nakvynę mažoj gatvelėjartį Žvejų gatvės trečios rūšies viešbuty bet su skambiu "Zum Saechsichen Koenig" pavadinimu. Viešbučio svetainė - restoranas čia buvo lankomas paprastesnių miesto burgerių ir tas davė progos vakarieniaujant nugirsti vidutinio žmogaus nuomone ir komentarus dėl politinių dainos įvykių. Iš nugirstų pasikalbėjimų ir jų nuotikos, nesunku buvo sudaryti išvadą kad esamais įvykiais vokiečiai buvo patenkinti nusikratę nekenčiamų prancūzų ir nepatekę į savo amžinųjų priešų lenkų rankas. Iš visų jiems nemalonių galimybių, lietuviai buvus geriausia išeitis.

Studentų...

(Atkelta iš 1 psl.)

le salike turime dargi dalintis su šokėjais. Repetuojuame atsitiktinėje auditorijoje.

Studentai neturi universiteto patalpose nei pastovios scenos, nei apšvietimo, nei sandėlio scenos atlaikoms, nei griho kambario. Universitetas parūpino tikrai dailininko ir režisieriaus etatus.

Kiekvienam pastatymui reikia ruošti perdetai apsunkintai, nes vis varžo patalpų, scenos, grimo patalpų, ir kitos kliūtys. Tai atima daug laiko, energijos. Reikia daug bėgioti vien dėl ūkinių pastatymo reikalų. Tačiau studentai nepaiso kliūčių ir lieka kūrybingi ir drąsūs.

Idomu pastebėti, kad ieškodami novatoriškumo, studentai sustoja ties tarybinio teatro už mirštu žanru, ties misterija. Dėmesin iškyla ir savasis Vydūnas. Teatras domisi psichologizmu, šviežesniu žodžiu. Numato statyti S. Becketo "Krepo juostą". Ruošiant repertuarą talkina viešai nesireiškią, savo dramaturgai. Inžinierius Iz. Ignatavičius duoda jau trečią savo veikalą. Buvo pastatyta jo tragikomedija. Pavasarį parodys komediją "Vestuvės" iš jaunųjų žmonių gyvenimo.

Paimtas statyti P. Josadės vaidinimas "Penkiese prie vaišių stalo", įtraukia vaidiman ir salės žiūrovą.

žmonės ir tuo būdu Didžiosios Lietuvos žmonės greit įrodytų vokiečiams, kad lietuviai kiekvienoj gyvenimo srityje pavestą jiems pareigą sugeba tinkamai atlikti ir savo profesijos darbą žino neblogiau už juos; podraug bus tai įrodytas, kad vokiečių užuolai reklamuojamas ir nuolatos pabrėžiamas ūkiškas atsilikimas bei kultūros skirtumai yra ne pačių lietuvių padaras, o tų, kurie juos pavergė valdė ir patys būdami nekultūringi, kiekvieną lietuvių tautos kultūrinį darbą ir paslaugą trukdė ir slopino.

Man suabejojus ir nurodžius, kad bent šiuo momentu išikūrimo reikalas yra rizikingas, nes kolkas Klaipėdos Krašto klausimas tebėra ginčų ir derybų objektas ir krašto ateities statusas dar neaiškus, Vytautas ėmėsi karštai įrodinėti kad kaip tik šiuo momentu reikia duoti pavyzdį ir skatinti bei drąsinti kitus, nes jei mes patys kelsime abejonių dėl padėties pastovumo ir savimi nepasitikėsime, tai kas mumis pasitiks.

Šitas mudviejų pasikalbėjimas nulėmė ma-

no apsisprendimą.

Neatsižvelgiant iš vokiečių pusės darytų trūkumų nepalankių ir nedraugingų sąlygų, bepašalinės pagalbos, versdamiesi vien tik savo neturtingais resursais, per tą trumpą 15 metų laikotarpį, buvo pasiekta visose gyvenimo srityse stebinantys rezultatai. Įrodymui užteks paminėti: komercinis ir pedagoginis institutai, muzikos konservatorija, baigiama statyti amatų mokykla, Klaipėdos ir Pagėgių gimnazijos ir visos tinklas pradinio mokyklų krašte, Raudonojo Kryžiaus modernioji ligoninė, Eksperto fabriko Smeltėje, naujas uosto baseinas su krantinėmis ir t.t. O kiek įsteigta kultūrinių ir sporto organizacijų.

Kas Klaipėdoje gyvena ir pažinojo ją nuo 1923 iki 1939 metų pradžios, tas turėjo progos stebėti kaip lietuvių sumanumo, darbštumo ir idealizmo dėka Klaipėda ir kraštas neįtikimais šuoliais augo, kultūrėjo, lietuvių ir darėsi mums vis artimesnė. Deja, tie neįlemti pasauliniai tragiški įvykiai sukelti vieno manija apsisėsto pamišėlio tą viską žiauriai nutraukė.

SPORTO VERTĖ SOCIALINIAME GYVENIME

BR. KETURAKIS

(2)

Sporto padalinių šeimoje turi rasti vietos ir tas jaunimas, kuris vienu ar kitu atveju nėra linkęs varžybiniam pasirušimui: gal dėl savo vidutinio nusiteikimo ar tai dėl kokių nors fiziškų trūkumų. Čia jų patar navimui būtina atitinkami (pagal amžių ir sugebėjimus) žaidimai, pri-taikinta mankšta ir pri-tyrusi pedagogiška prie-žiūra. Analoginių kelių einant visa tai turėtų būti ir jaunimo org-jose. Klubinis sporto pažangumas ir sporto vaidmens kėlimas remiasi visuomeninių sporto nuotaių -- sporto dvasios ugdymu, todėl metinio plano eigoje tėvų pasitarimai su sporto vadovais ir treneriais, parinktos temos daktarams, viena kita ir psichologijos ar pedagogikos paskaita, labai praplėstų akiratį daug didesniai žmonių skaičiumi -- tuo pat panašios suelgos opioju klausimu, ryškintų gyvosios sp. jėgos naudingumą. Nesidomėjimą sporto aktyvumu ir apamai nuvertinimą fiz. lavinimo,

jaučiame, matome ir pergyvename nūdieniniame lietuviškos išeivijos gyvenime.

Priežastys yra gilios ir senos. Jas pataisyti ir sveikai galvosenai linkmę duoti nėra taip sunku, tik reikia mūsų P.L. B-nės vadams ir paskirų kraštų L.B-nės viršūnėms bendro nuosprendžio, o jis būtinas ir neatidėliojantis, kuriame aiškiai ir įsakmiai pasisakytų - įsipareigotų kokių tikslų turi sporto jaunimas siekti.

L. B-nė, kaip vyriausia moralinė ir finansinė parama, pabrėžia būdus ir priemones tų siekių įgyvendinimui. Nuolatinis pažadas "padėsimė", remsime (tik ne prie sienos), neškite iškeltą vėliavą (greit nebus ir tos kam nešti) ir t.t. sportinio išnykimo nesustabdo. Mus stebina ne tik sporto šeimos narių mažėjimas, bet dar labiau ir tų intelektualų ar mūsų viršūnės asmenų nesiorientavimas sporto verte visame žmogaus gyvenime.

Ligšioliniai didžiulės apimties mūsų kultūriniai įvykiai, kaip kongre-

sai, seimai, mokslinių simpoziumai ir kt. nėra net užsiminę kų sporto klausimu turi daryti ir kaip reaguoti, kad lietuviškasis jaunimas, kurio gretos mokslo pažanga ir užimamomis vietomis tikrai garbė mūmuse kelia, bet tūkst. tančiai iš jų nenujausdami sporto vaidmens, mažai mums teprieinama.

Nemažas nuošimtis priaugančios kartos turi eilę fiziškų trūkumų, kaip netaisyklą kūno laikyseną, eiseną, nemo-kėjimą pilnai kvėpuoti, sėdėti, ilsėtis ir pan. Jų rasime visose jaunimo stovyklose ir netautinių šokių ansambluose. Tai vis pasekos stovkos judesijų ir apamai bendro fiz. paruošimo. Sporto elementai nėra tik grynai fiz. jėgos ar jos didinimo veiksmas, bet yra tampriai susijęs su dvasiniu pradū, tada abiejų derinimas eina viena linkme. Iš turimų visų jaunimo org-jų ar sambūrių, sporto org-ja yra atsilikusi visais požiūriais. Ji nesugeba išsiristi iš sunkaus klanų, kartais dar į pačią giliausią duobę pati stumteli vežimą, kaip "anoji garsioji bendravimo išvyka". Jau čia turėjo būti du-

tas atkirtis tiems sp. žmonėms, tuometinei v-bai iš visų sp. klubų ir L. B-nės. Sporto idėjinė paskirtis, ypač mums tremtiniam, de-da ir nemažą krūvį ta-tos išsilaikymo kely. Vado-vaujantieji yra atsakom-ingiausi, taigi jų sprendimai ir veiklos padariniai privalo būti apgalvoti, kad sp. gyvenimas tarnautų mūsų ta-tos gerovei.

• Nepamirškite, tie kurie neturi JAV pilietybės, užsiregistruoti iki šio mėnesio pabaigos. Registracijos kortelės gaunamos pašto įstaigose.

FOR SALE DICTIONARIES WEBSTER

Library size, 1971 edition, brand new, still in box. Cost new: \$45.00.

Will Sell for \$15

Deduct 10% on orders of 6 or more.

Mail to

NORTH AMERICAN
LIQUIDATORS

1450 Niagara Falls Blvd.
Dept. Y-73

Tonawanda, New York 14150

C.O.D. orders enclose \$1.00 good will deposit. Pay balance plus C.O.D. shipping on delivery. Be satisfied on inspection or return within 10 days for full refund. No dealers, each volume specifically stamped not for resale. Please add \$1.25 postage and handling. New York State residents add applicable sales tax. (7-10)

GEROS NAUJIENOS

PIRKĖJAMS

AUTOMOBILIŲ

savo giminėms Lietuvoje ir U.S.S.R.

Naujas ir populiarius modelis

ZHIGULI-VAZ 2101 Kaina \$3275.00

(kurio ankstyvesnio pardavimo kaina yra pakeista)

Mes irgi pasiūlome tučtuojaus pardavimui ribotą
skaičių sekančių:

MOSKVICH 408 I.E. Kaina \$3009.50 ir
ZAPORZHETS ZAZ 966 Kaina \$2012.50

KAS PIRMAS ATEINA — BUS PIRMAS
PATARNAUJAMAS!

SKUBINKITE SAVO UŽSAKYMAIS į bet kurią
prie mūsų prisijungusių firmų:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
488 Madison Ave., Floor 21st, New York, N. Y. 10022
(212) 758-1150-1

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL
AGENCY, INC.
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
(212) 581-7729

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106
(215) WA 5-3455

arba tiesioginiai į vienintelį įgaliotą
VNESHPOSYLTORG'o atstovą Amerikoje

PODAROGIFTS, INC.

240 Fifth Avenue New York, N. Y. 10001
Tel.: (212) 685-4537

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMA MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerijų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVATHE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI ISREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.**LIETUVIAI,**

Nepriklausomybės šventės išvakarėse su pagarba ir nuostaba prisimename praeitų metų bėgyje per visą pasaulį nuskambėjusius beginklio kalinio, Simo Kudirkos, jo sovietiniams teisėjams pasakytus žodžius: aš neišdaviau savo tėvynės Lietuvos. Tai žodžiai, kurie sukelia pasididžiavimą, žadina viltį ir įpareigoja.

Laisvės troškimas pavergtoje tėvynėje tebėra gyvas, nežūrint daugelio sovietinės sprespaudos metų. Jis kalba į pasaulio sąžinę per tuos, kurie nebodami pavojų rinkosi laisvę, kurių tiesos žodis sukrėtė sovietinio teismo sales bei tremtinių stovyklas. Jis prasiveržia pro sovietinę cenzūrą lietuvių kūrėjų darbuose.

Laisvės šauksmas iš pavergtos tėvynės yra neįkainojamas įnašas į bendrą mūsų tautos kovą už Lietuvos laisvę. Esančius gi laisvėje jis įpareigoja mums įmanomais būdais veikti ir aukotis, kad pagaliau ir Lietuva galėtų pasinaudoti tautų apsisprendimo teise.

Su dėmesiu sekame vis dažnėjančius Sovietų imperijos viduje laisvės reikalavimų bei tautinio išsilaisvinimo siekių prasiveržimus.

Tarptautinėj arenoje pastaruoju metu esame liudininkais epochinio masto didžiųjų pasaulio jėgų persigrupavimo.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ne tik stropiai seka visus šiuos reiškinius, bet ir aktyviai veikia, kad tarptautinių įvykių sraute Lietuvos interesai nebūtų pažessti ir kad jos suvereninių teisių vykdymas kuo greičiau būtų atstatytas.

Aukštai vertiname kiekvieno lietuvių ar organizacijos darbus bei atsiekimus, kuriais bet kokių būdu prisidedama prie Lietuvos laisvinimo pastangų. Ypatingas dėmesys krypta į mūsų jaunimą, kuris šių metų Kongrese bandys išryškinti savo paskirtį ir vietą lietuvių tautos likiminių uždavinių vykdyme. Linkime jam sėkmės ir tikime, kad jis aktyviai įsijungs į VLIKo struktūrą ir darbus.

Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga kviečiame visą lietuvių tautą į suderintą ir prasmingą Lietuvos laisvinimo talką.

Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse!

Vyriausias Lietuvos
Išlaisvinimo Komitetas

MUMS REIKIA DAR 420 PRENUMERATORIŲ!

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Ieškome 500 naujų prenumeratorių! Šia proga naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, studentams, gyvenantiems prie universitetų — \$6.50.

Siunčiu dol. ir prašau Dirvą siuntinėti 1 metus šiems naujiems skaitytojams:

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojo pavardė ir vardas

Adresas

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorius ir atsiuntęs pinigų, gauna dovanų knygą.

LIETUVOS BYLA IR EUROPOS SAUGUMO KONFERENCIJA (4)

DR. BR. NEMICKAS

Prieš pasirašant Vakarų Vokietijos - Sovietų Sąjungos draugiškumo sutartį, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kreipėsi į Vakarų Vokietijos kanclerį Brandtą ir savo memorandumu išdėstė tokios sutarties pavojų Lietuvai su kitomis Pabaltijo valstybėmis, pačiai Vokietijai ir visai Europai. Šis memorandumas buvo atsakytas Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministerijos (Auswärtiges Amt) 1970 m. rugsėjo 7 d. raštu. Jame trumpai sakoma, kad Vakarų Vokietijos vyriausybė "nėra pakeitusi savo žinomo nusistatymo Pabaltijo valstybių klausimu". (Kiek anksčiau ir Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefas buvo gavęs beveik tokio pat turinio atsakymą). Tačiau Vokietijos oficialių įstaigų bendriniai tikinimai negali mūsų įtikinti ir susirūpinimo Lietuvos byla sumažinti, nes, viena, Vakarų Vokietijos vyriausybė niekada nėra padariusi pareiškimų, kuriais atsisakytų nuo Ribbentropo-Molotovo slaptyjų protokolų ir, antra, jos naujoji sutartis su Sovietų Sąjunga nedaug kuo nuo jų skiriasi. Sutarties motyvai ir jos įžanga yra beveik žodis į žodį kopija Sovietų Sąjungos su savo kaimynais pasirašytų paktų, kurie jau seniai sulaužyti ir dar buvo panaudoti kaip įrankis tiems kraštams užgrobti. Lietuvos bylai pavojingiausias yra 3-čiasis sutarties straipsnis, kurio turinys yra toks:

"Pripažindamos aukščiau išdėstytus tikslus ir principus, Federalinė Vokietijos Respublika ir Sovietinių Socialistinių Respublikų Sąjunga pripažįsta, kad taika Europoje gali būti išlaikyta, tik nepažeidžiant dabartinių sienų.

Jos įsipareigoja gerbti (respektuoti) visų Europos valstybių teritorinę neliečiamumą dabartinėse jų sienose.

Jos pareiškia, kad niekam neturi jokių teritorinių pretenzijų ir jų nekels ateityje.

Jos laiko dabar ir ateityje laikys visų Europos valstybių sienas neliečiamas, kaip kad jos yra šios sutarties pasirašymo dieną, taip pat laiko neliečiamą Oderio - Neisės liniją, kuri yra Lenkijos Liaudies Respublikos vakarinė siena ir siena tarp Federalinės Vokietijos Respublikos ir Demokratinės Vokietijos Respublikos".

Šis sutarties straipsnis formuluoja dabartinio Europos teritorinio statuso quo pripažinimo turinį, kuris savo ruožtu turi du aspektus bendrinį, t.y. visų Europos valstybių bendrai (taigi ir Sovietų Sąjungos) dabartinį sienų įtvirtinimą; ir specialų, t.y. Lenkijos vakarinės sienos ir sienos tarp abiejų Vokietijų specialiai formuluojamą. Tuo būdu ši sutartis, kaip ir

Ribbentropo - Molotovo

protokolai, siekdama įteisinti dabartines Rusijos sienas, prekiauja ne tik Vokietijos, bet ir kitų valstybių žemėmis, o pripažindama Oderio - Neisės liniją, kaip Lenkijos vakarinę sieną, ir sieną tarp dviejų Vokietijų, atiduoda Rusijai 17-ka milijonų vokiečių su dideliais žemės plotais ir netiesiogiai pripažįsta Maskvos tampomą lėlę -- vadinamąją Demokratinę Vokietijos Respubliką, kaip atskirą tarptautinės bendruomenės narį. Ir kas dar būdinga -- Vakarų Vokietija už šią auką iš Rusijos nieko negauna.

Mūsų nerimasties didžiausia priežastis -- tai bendrinis šios sutarties aspektas, kuris, aiškiai implikuodamas dabartinių Sovietų Sąjungos sienų pripažinimą, lyg ir palaimina (nors ir netiesiogiai) Pabaltijo valstybių -- Lietuvos, Latvijos ir Estijos -- neteisėtą inkorporaciją. Jei ir kai ši sutartis bus ratifikuota, Kremlius visomis keturiomis taisyklėmis, kad jos formuluotas Europos teritorinis status quo pasidarytų pats pagrindinis Europos saugumo konferencijos klausimas ir kad ji, saugumo konferencija, pripažintų Rusijai naudingą formulotę, suteikiančią dabartinėms Sovietų Sąjungos sienoms tarptautinį pripažinimą. Nežūrint skirtingos Jungtinių Amerikos Valstybių pažiūros į Europos saugumo konferencijos tikslus (juos priminsiu vėliau), ši Kremliaus užmačia gali pasisekti.

nes 1) Vakarų Vokietijai, ką tik pasirašius su Rusija draugingumo sutartį, nebeįsėitų griežčiau reikalauti jau sutartų savo rytinių sienų revizijos (persvarstymo) ir 2) kitoms Vakarų Europos valstybėms, dabartiniu metu nesant tarp jų didesnės reikšmės teritorinių ginčų ir rūpinantis pirmoje eilėje šios dienos savo gero ve ir neturint reikiamo požiūrio Europos ateitin, taip pat rūpi sutarti šio tokio sambūvio su Sovietų Sąjunga sąlygas. Amerika, reikia spėti, nueitų, kaip jai įprasta, su dauguma. Antra vertus, Jungtinėms Amerikos Valstybėms praktiškai būtų labai sunku dėl Europos likimo konferencijoje grumtis su Sovietų Sąjunga, kai Europa beveik be pasipriešinimo pati sprautųsi į Kremliaus nasrus. Kaip jau užsiminiau, Jungtinėms Amerikos Valstybėms, leisdamosis į Europos saugumo konferenciją, siekia kitoniškų tikslų: 1) sumažinti įtampos priežastis, nesitenkinant tik paviršutine manifestacija, bet sutariant konkrečias saugumui laiduoti priemones; 2) sustiprinti Europos valstybių sankaiką, bet neįtvirtinti jų pasidali-

jimo į dvi stovyklas -- demokratinę ir komunistinę;

3) akstinti bendradarbiavimą, plečiant Europos Vakarų su Rytai prekybinius santykius ir keitimąsi mokslo bei technologijos žiniomis, reikalingomis aplinkos apsaugai; ir

4) skatinti laisvesnį žmonių santykiavimą, lankantis vieniems pas kitus ir keičiantis idėjomis bei informacija.

Tačiau Kremlius, kaip numanau, tuo pačiu būdu (per Europos saugumo konferenciją) taikstosi pasiekti savo tikslo, būtent, ilgam laikui įtvirtinus dabartinį Europos teritorinį status quo bei sumažinus Europoje esantį karinį pajėgumą, 1) geidžia turėti laisvas rankas savo imperijos plėtrai kur kitur; 2) nori sustiprinti galią viduje, nugalėdamas ūkinius sunkumus ir likviduodamas nuolat augantį pasipriešinimą, ir 3) siekia, atsitvėręs nuo Vakarų Europos, galutinai susovietinti pagrobtus kraštus ir satelitines valstybes, kad, kada nors progai atsiradus, būtų tinkamai pasirodęs ateities užgrobinams Europoje.

Tarptautinė padėtis, susidariusi galimos Europos saugumo konferencijos išvakarėse, Lietuvos bylai yra grėsminga. Todėl kyla klausimas, ką konkrečiai galime ir turime padaryti, siekdami nepalankios tarptautinės padėties akivaizdoje Lietuvos bylą iš jai grėsiančio pavojaus išlenkti ar jį bent sumažinti? Priemonių šiam reikalui nedaug tėra, ir jų padarinių numatyti iš anksto negalima. Tačiau ir šiomis aplinkybėmis reikia veikti, kad istorija mūsų nekaltintų ir sąžinė neišmetintų. Šiuo reikalu rūpintis pradėta daugiau kaip prieš pusantų metų Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefo ir Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto. Pradėtas žygius, remiant visai laisvųjų lietuvių visuomenei, dabar reikia tęsti ir intensyvuoti. Mano galvoje tavaruoja tokie atliktini žygiai, kurių jau nebedelsiant reikia griebtis:

1) Reikia kreiptis į Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentą (tiesiogiai, jei galima, ar per Valstybės Departamentą), dar prieš vykstant į Maskvą, aprūpinti jį reikalinga medžiaga, pakartotinai išdėstyti lietuvių tautos išsilaisvinimo aspiracijas ir Kremliaus tikruosius agresinius kėslus, apsiaustus vadinamo Europos saugumo skraiste.

2) Neatidėliojant reikia kreiptis į visus Vakarų Vokietijos Bundestago (parlamento) narius (atskirai į kiekvieną), išdėstant Vakarų Vokietijos - Sovietų Sąjungos tariamo draugingumo sutarties ratifikavimo pavojus ne tik Pabaltijo valstybių išsivadavi-

Mums rašo

DAR DĖL LB CV
POLITINIŲ DIENŲ

JAV LB cv džiaugiasi pasisekusiomis politinėmis dienomis, kurios įvyko praeitų metų gruodžio mėn. 11 ir 12 d.d., Philadelphiaje. Valdybos pirmininkas V. Volertas parašė net viešą padėką tų dienų organizatoriui. Tai labai gražu, tik gaila, kad reikšdamas padėką, ne nurodė kiek tas malonumas kainavo lietuvių visuomenel. Visos lėšos, kuriomis Centro Valdyba operuoja, ateina iš lietuvių, o ne iš Amerikos valdžios ar kitų tautybių žmonių. Lietuvių visuomenė turi teisę žinoti, kaip jų sudėti pinigai yra sunaudojami. Kalbama, kad kai kuriems kitų tautybių kalbėtojams teko sumokėti už 20-30 min. referatą iki 250 dol. Tai nepaprastai aukšta kaina! Nesvarbu, kad jie kalbėjo mums palankia prasme. Visas jų kalbas sumgroivės valstybės departamento atstovas p. D. Martin. Kaip Drauge ir Dirvoje aprašyta, tas mums labai nepalankiai pasisakė.

Kyla klausimas, kodėl taip neapgalvotai daroma? Ar norėta vieno asmens ambicijas patenkinti, ar iš viso į reikalingą neįsigilinta?

Žinome, kad politiniais reikalais rūpinasi Vlikas ir ALTA. Kam į tą išlaidingą sritį veržtis LB c valdybai? Prieš kelias dienas rašė LB cv vicepirm. p. Vaskeilis, kad mūsų kultūriniai reikalai labai apleisti. Tiems reikalams trūksta lėšų. Tai kodėl tuos pinigus negalėjo panaudoti minėtam tikslui. Jei suskaičiuotume kiek tos politinės dienos kainavo, tai pamatytume, kad susidarytų tikrai nemaža suma, o kiekteko girdėti atstovų iš aplinkų nedaug dalyvavo.

Greit bus vasario 16 d. LB ir vėl prašys aukų. Kas gi norės aukoti jei tos aukos taip nerūpestingai sunaudojamos. R.

mui, bet ir pačios Vokietijos susivienijimui.

3) Nedelsiant reikia kreiptis į vyriausybės tų kraštų, kurie dalyvaus Europos saugumo konferencijoje ir kur tik esama šiek tiek palankumo Pabaltijo valstybių laisvės bylai, ir išdėstyti po saugumo konferencijos skraiste paslėptus Sovietų Sąjungos kėslus ir didelius ateities pavojus visai Europai.

Šitie žygiai turėtų būti atlikti visų Lietuvos išsivadavimui besirūpinančių institucijų suderintai, nesivaržant tarp savęs dėl laimėjimų vainiko, kad nebūtų sądoma iš atskirų kampų į netikrus taikinius ar netinkamomis kulkomis. Be to, Lietuvos socialdemokratai (jie vieni, tik suderinę savo rašto turinį) turėtų kreiptis į Vakarų Vokietijos socialdemokratų partijos centro komitetą ir į savo idėjos draugus Bundistų (Nukelta į 4 psl.)

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

APIE JAUNUOSIUS IR N. METŲ LINKĖJIMUS

Dėmesio vertas vieno vyresniosios kartos atstovo pasisakymas Vli-ko seime Detroite, būtent: "Jaunimo mentalitetą pagadina Amerikos mokyklos. Todėl reikia amerikietiskai juos auklėti, informuoti, amerikietiskai su jais dirbti ir

LIETUVOS
BYLA...

(Atkelta iš 3 psl.)

destago narius socialdemokratų (į kiekvieną atskirai), atkreipdami dėmesį į sutarties su Sovietų Sąjunga ratifikavimo pavojingumą.

Be šių diplomatinų priemonių, jei jas galėtume taip vadinti, tektų svarstyti dar ir kitoniškus veiklos būdus, -- laiškų rašymą, viešas demonstracijas ir kt., -- įjungiant visą laisvųjų lietuvių visuomenę. Jei mūsų žygiai ir neatneštų vaisių, kurių mes siekiame ir tikimės, Lietuvos laisvės byla vis tiek nemirtų. Ji liktų gyva, tik mus dar labiau įpareigotų. Žinoma, galėtų vienur kitur pasunkėti veiklos sąlygos ir pareikalautų iš mūsų žymiai didesnių pastangų. Nei Vakarų Vokietijos - Sovietų Sąjungos sutartis, nei Europos saugumo konferencijos nutarimai (kad ir nepalankiausi būtų Lietuvos laisvės bylai) neužšaldys amžiams dabartinės tarptautinės padėties. Ji ateityje kis, ypač turint galvoje Rusijos - Kinijos nesutarimus, ir tos kaitos eigoje rasis kitoniškos veiklos sąlygos ir Lietuvos išsivadavimo galimybės.

Baigdamas noriu atsiprašyti, kad savopaskaitos pirmoje dalyje nulenčiau Tamstų dėmesį nuo skelbiamos temos į senesnės istorijos įvykius. Tatai dariautychia, nes tikiu, kad ano meto įvykiai yra tikroji galimos Europos saugumo konferencijos priežastis. Jei jie, tie įvykiai būtų pasukę kitu keliu, šiandieną Europa tikriausia būtų saugi ir be saugumo konferencijos.

leisti jaunimui augti, kaip jis auga, bet jiems reikia perduoti tą, ką mes turime". (Draugas, gruodžio 23 d.).

Jei Vliko seimą aprašęs autorius teisingai šį pasakymą perdavė, tai suprantama, ką seimo dalyvis norėjo tuopa-sakyti. Mes gerai žinome, kad Amerikos mokyklos vispusiškai gadiną jaunimą, ką ir jis patvirtina, tad kodėl siūloma amerikietiskai juos auklėti, leisti augti, kaip jis savaime auga ir t.t. Juk anų žodžių autorius puikiai žino, kad JAV mokyklose iš viso jokio auklėjimo nėra, tik mokymas, mokiniai auklėjasi tik tai nuo vieno kito, todėl dažniausiai neigiamai. Ne vienas lietuvis mokytojas, dirbęs šio krašto mokyklose būna vadovybės išpėtas vaikus tik mokyti, bet ne auklėti, tai esąs tėvų reikalas. Jei leisim jaunimui augti taip, kaip jis pats auga, tai mūsų jaunimas ir išaugs toks, kaip Indira Gandhi apibudino amerikiečius, jog jie nesistengia suprasti reikalų giliau, o veikia tik taip, kaip jų dabartinės nuotai-koms atrodo maloniau. Nenuostabu todėl, kad tokių nuotaių dvasioje subrendęs lietuvių jaunimas ir nenori žinoti nei praeities, nei kitų darbų, o veikti pagal savo išmonę bei nuotai-ką.

O štai vienas iš naujausių pavyzdžių, kaip klaidingai sprendžiami tautų gyvybiniai klausimai, kai nesistengiama žinoti praeities. Tai būdingas JAV Valstybės Departamento tarnautojo D. Martinpasakymas, jog Baltijos tautos turėtų pačios pasisakyti laisvą apsisprendimu, kaip joms tvarkytis. Jeigu ponas Martin būtų susipažinęs su komunistinės Rusijos pavergtų tautų "balsavimais", kokie jau kartą įvyko bolševikams okupavus, tai nedrįstų šitaip kalbėti pasirodydamas visiškai politiniu analfabetu sovietų žiauriai klastą ir melą ne vien teoretiškai, bet ir praktiškai paty-

rusių Blijos tautiečių akyse. Tai ir vėl patvirtina Indiros Gandhi teisinga nuomonė apie JAV politikų pripuolamus paviršutiniškus sprendimus.

Jei mes savo jaunimą amerikietiskai auklėsime, kaip anas seimo dalyvis pasakė, gal būt, norėdamas įsiteikti ten buvusiems jaunuoliams, tai jie išaugs taip pat galvojantieji, kaip tas ponas Martin.

Tačiau, reikia tik džiaugtis, kad lietuviukų mokymas nesibaigia JAV mokyklose, bet jų žinias papildo tėvai ir lituanistinės mokyklos. Tai man teko patirti per vaikų demonstraciją prie Sovietų ambasados norinti įteikti Simui Kudirkai kalėdines dovanas -- šiltų drabužių, ką jie buvo supirkę savo pinigais dedant centą prie cento gautus iš tėvų smaguriavimui. Sugrįžusių nuo ambasados durų keletą vaikų paklausiau:

-- Ar priėmė dovanėles?

-- Ne, nei durų neatidarė, -- atsakė mergaitė.

-- Jie mūsų bijo, kad bombos neįneštumėm. Vienas vyras piktai žiūrėjo į mus ant stogo stovėdamas. Jis tikrai yra šnipas, -- tvirtino berniukas.

-- Ko jie bijos mažų vaikų, -- atsakiau.

-- O yes, čia jie mūsų bijo, bet Lietuvoj ir vaikus į Sibirą veža kančiniui, tėvus į kalėjimą grūdą, vaikų į bažnyčią neleidžia, liepia klausyti, ką tėvai kalba ir mokytojui papasakoti, -- įsiterpė kitas berniukas.

-- O mano teta su savo dviem vaikais mirė Sibire nukankinta, -- atsiliepė raudonskruostis mokinukas.

-- Ar gali būti, kad jie tokie blogi, -- nusi-stebėjau.

-- Gali, argi jūs ponia nežino? Jeigu nebūtų blogi, tai kam tą vargšą Simą taip sumušė, į kalėjimą įgrūdą, jo vaikus mažus į gatvę su mama išmetė iš na-

ma, ką jiems padarė Simas? Čia Amerikoje būtų į kalėjimą uždare tuos, kurie sumušė. O, mes bolševikų žiaurumus gerai žinom, -- aiškino viens už kito vaikai.

-- Iš kur gi jūs taip gerai žinot, -- paklausiau.

-- Iš tėvų, iš lietuviškos mokyklos, -- šaukė balsai.

-- You have to use your brains, -- rodydama pirštu į savo galvą sušuko mergytė, visą laiką tylėjusi, klausydama kitų vaikų pasisakymų.

Kaip matome, nuo tėvų ir nuo mokytojų daug priklauso. Jeigu jaunuoliai akademikai sako nežina apie mūsų institucijų veiklą, tai būtų naudinga, jeigu lituanistinėse mokyklose mokytojai pradėtų supažindinti vaikus ir su šiais klausimais.

Pradėdamas naujuosius metus kiekvienas linkime savo artimiesiems draugams ir kiekvienam sutiktam pažįstamam žmogui gero sveikatos, laimės ir visokio džiaugsmo. Bet, metai slenka savo įprasta vaga, atnešdami mums liūdnų ir malonių įvykių, nusinešdami su savim tai vieną, tai kitą brangią mums ir net visai tautai asmenybę. "Darbininko" sausio 5 d. nauja metinių linkėjimų eilėje skaitome:

"Linkėjimai taip pat, kad Vlike dingtų diskusijos, kokios grupės turi teisę čia Lietuvos reikalams atstovauti. Tegul stiprėja apsisprendimas pakviesti visas grupes, kuriose tik yra pajėgių darbui žmonių, nes jis turi būti ne tiek atstovaujantis, kiek kovojantis organu".

Gražūs ir naudingi linkėjimai, kurių visiečiai laukiame, bet manome, kad Vliko pareigos buvo visuomet netik reprezentuojančios, bet ir kovojančios ir tik nuo vadovų priklausė, kaip jie tas pareigas ėjo. Būtume patenkinti, jei tas linkėjimas šiais metais būtų įgyvendintas, bet nevengiame ir kritiško žvilgsnio matydami, kaip kartais remiantis tokiu kvietimu vadovybė pajėgiųjų išrinktųjų dirb-

(Nukelta į 5 psl.)

J. GRAUDA

Kalėdinių kortelių atrūgos

Visapusiškai apsvaistę kalėdinių kortelių siuntimo filosofijas, Žibčikas pripažino, kad tai savotiška, sveikatai mažai pavojinga šventiška epimėja. Ar remti komercines Kalėdas? Ar remti humanizmą? Spaudoje knibžda siūlymai remti šaltą, spaudą, vaikų darželius, senelių prieglaudą. Žibčikas išrašė dvidešimt penkių dolerių čekį, nu-siuntė čekį humanizmo adresu, o pranešimą, atviruką, nugarą vienam spaudiniui: reiškia, aš, Žibčikas, vieton kalėdinių kortelių aukoju dolerius kilniam reikalui.

Po savaitės jis atrado tris eilutes, skirtas jo aukai pagarsinti. Tos eilutės buvo įgrūstos apačioje graboriaus skelbimo, kuris puikavosi paslapytyje, traukdamas savęsp skaitytojo akis. Žibčikui skirtos eilutės buvo tokios jau kuklios, tokios jau neišvaizdingos, kad jam net suspaudė širdį. Eilinis jo "kortelininkų" sąrašas siekė apie porą šimtų. Kažin, ar atras tie žmonės skelbimų platybėse tris kuklias eilutes, kurios skelbia pasauliui, kad Žibčikas Kalėdų proga remia humanizmą?

Iš susitikimų su draugais Žibčikas pajuto tam tikrą santykių atvėsimą. Jo šalinosi. Artimesni ir tolesni draugai, kurių draugystė jau buvo užgrūdin-ta nesuskaitoma gausybe taurių ir taurelių, vengė sėstis greta Žibčiko, neturėjo bendros kalbos ir, jo kalbinami, rodė nesidomėjimą užkalbinimams. Kažkokios grasių katastrofos šešėlis atsigulė į Žibčiko sąmonę.

Pagaliau jis sutiko vyrą, kuris atrodė šaltų sprendimų, išbalansuoto mąstymo, gilių atradimų. Šitoks tikėtų būti arbitru. Jam Žibčikas atpasakojo kalėdinių kortelių filosofijas: ar komercinės Kalėdos, ar draugų sveikinimas kortelėmis?

-- Draugai! -- pasakė šaltų sprendimų vyras. -- Draugą visad reikia pirkti. Tad nupirk draugą su brangia kalėdine korta. Kuo didesnė korta, tuo draugystė didesnė. Išivaizduok tuos šiltus jausmus su kuriais skaito korteles, tą pasididžiavimą, gavus šimtus kortelių, tą pasipuikavimą, jeigu visos kortelės didelės, puošnios, stebinančios savo prabangą!

Nustebusiomis akimis stebėdamas šaltų sprendimų vyrą Žibčikas sušvebeldžiavo:

-- Šiais metais aš nesiuočiau kortelių. Aš pa-rėmiau humanizmą.

-- Tau neužteko pinigų kortelėms?

-- Kur neužteks? Dolerių aš turiu kaip šieno.

-- Norėjai draugais nusikratyti?

-- Kur gi norėsiu? Man dabar skaudu, kad jie manimi nusikrato.

Šaltų sprendimų vyras mąsliai pačiaupsėjo lūpomis ir tarė:

-- Pats košę virei, vyreli, pats ir srėbti gauti. Ieškok išeities, išnešk kailį sveiką, tada būsi išradėjas!

Po nemigos nakties Žibčikas sudėjo toki tekstą:

Mielas Prieteli, pasveikinau aš tave per spaudą ir tas pasveikinimas idėtas NN laikraštyje, pus-lapis penktas, po graboriaus skelbimu.

Patenkintas savo išradimu Žibčikas nubėgo į artimiausią "ziraksą", atmušė du šimtu kopijų ir pagal savo "kortelininkų" sąrašą išsiuntė aiškinamąjį tekstą.

"Štai", jis galvojo apie prietelius, "jūs man ragus atsukote, o dabar matote, buvote pasveikinti".

Per sekantį viešą pobūvį Žibčikas pastebėjo, kad jo prieteliai baidosi jo, nelyginant raupsuotojo.

-- Ko tu bėgi nuo manęs? -- jis nusitvėrė vieną už rankos. -- Ko nori: su ledais, ar tiesiai?

-- Atsikabink, -- nukirto prietelis, -- palinkėjai man šiais metais kanopą užversti ir dar graborių nurodei. Atsikabink, s.o.b.!

KARALIŪNUI REIKIA
KRAUJO

VYT. ALANTAS

(5) Novelė

Nors ji juokavo, bet mažas aliarmėlis, kaip geležinis lankelis spūstelėjo jai širdį. Kas iš to, kad begudraudama ji juos praras? Jie abu jos geri draugai, ji prie jų priprato, bet toliau vedžioti juos už nosies, kai išsitarė Styvas, ji nebegali: ji turi pasirinkti, bet ką? Abu jie jauni, gražūs, tvirti ir išsimokslinę vyrai: ko gi daugiau reikia? Motina ir tėvas, kaip ir Vytenio tėvai, guldo galvą už lietuvių, bet tai juokinga: juk ji turės gyventi ne su lietuviu, ar amerikonu, bet pirmą galvon su vyru...

-- Jei būčiau buvus strikablaudzė seniai būčiau pasirinkus, bet.... -- ji nepabaigė savo minties.

Nugrimzdusi kažkur pusiauakelyje jos dvasios gilumoje plūduriavo kažkos uždangsnis, kuris trukdė pažvelgti, kas ji yra. Ji nesislėpė esanti lietuvi, tačiau savo kilmės nebrangino, Lietuvos istorija bei literatūra nesidomėjo, kaip lygiai nesidomėjo ir Amerikos istorija bei kultūra. Kartais ji sau viena nusišypsodavo, kad po tėvo pastogės ji

jaučiantis esanti lietuvi, o išėjusi į gatvę tampa amerikone. Ji padarydavo išvadą, kad, tur būt, esanti "šiaudinė" lietuvi ir nė kuo negeresnė amerikonė: kažkas per vidurį!

Prie veidrodžio ant staliuko buvo padėta išmoningai gintarais inkrustuota dėžutė. Ji atidarė ir išėmė puikų, stambių gintarinių karolių vėrinį, Vytenio dovaną. Ji jautė jų svorį, kai žiūrėjo juos pakėlusį prieš veidrodį ir pajuto per visą kūną nuvilnijusią šurpią vėsumėlę, kai pasirišo juos po kaklą. Karoliai nusviro iki pusiau krūtų ir blizgėjo veidrodžio gilumoje šalta, pablyškusia slėpėninga spalva.

Iš tėvo pasakojimų apie gintarą jai pasiliko kažkoks miglotas išpūdis, kad tas saulės akmuo esąs kažkaip susijęs su lietuviu likimu ir kad jame slėpti lietuvių sielos dalelytės. Jai tai atrodė juokinga, tačiau tuo išpūdžiu nusikratyti ji nepajėgė. Ir ji atsiminė, kad Vytenis, užkabindamas jai karolius ant kaklo, pastebėjo:

-- Senovėje žmonės tikėjo, kad gintaras turįs gydomosios galios, nubaidęs piktas dvasias ir grąžinęs sveikatą.

-- Nepasakok kam pasakėlių: aš sveika kaip liūtė ir nebijau jokių piktų dvasių! -- ji nujuokavo.

Laima atsiminė tėvą pasakojant, kad viduramžiais kažkur centrinėje Azijoje gyvenęs garsus medikas Avicennos skelbė gintarą turint galią pralinks-minti nuliūdusią širdį, sustiprinti dvasią ir atitolinti širdies ligas. Kitas eskulapas egiptietis Serapi-

nas teigęs, kad gintaras pakabintas ties skauduliu labai padedąs ligoniui. XIV amžiuje popiežiaus Klemenso daktaras Arnoud iš Villeneuve bėręs sumaltą gintarą į atsiauginimo mikstūrą. Bet Laima labiausiai patiko ir įkrito galvon Vytenio pacituoti Dantės žodžiai iš Dieviškos Komedijos, kur jis XXIV giesmėje dainuoja apie legendinį paukštį Feniksą:

Nei vaisių, nei žolių jisai neryja,
O ilgis vien gintaro sunkos!

-- Kaip gražu! -- ji atsiduso.

Laima atidarė kitą labai dailaus darbo dėžutę ir išėmė Styvo dovaną: deimantinę apyrankę. Ji ją užsisegė ant riešo ir pažiūrėjo į veidrodį: gintariniai karoliai ir deimantinė apyrankė gražiai derinosi. Patricija jai sakė, kad Styvas sumokėjęs už apyrankę daugiau kaip pusę tūkstančio dolerių.

-- Jie abu mane myli, bet ką? aš myliu? -- vėl ji klausė save žiūrėdama į veidrodį. -- O gal nė vieno?.... Aišku, aš labiau myliu Styvą: jis toks vyriškas, intelektualus, jo sesuo mano artima draugė ir labai nori, kad ištektėčiau už jos brolio, jis turtin-gas, mes abu galėsime dirbti mokslinį darbą, pinigai man nekvaršins galvos. O ką aš laimėsiu iš tekėjusi už Vytenio? Man reikės vargti mokykloje su vaikais, ir kol jis prasiimuš su pinigais mums bus striuka. Kas kad jis lietuvis? Man reikės gyventi su vyru, o ne su lietuviu.

(Bus daugiau)

Jis pats sakėsi esąs lietuvis

DOSTOJEVSKIS DUKTERS PARAŠYTOJ STUDIJOJ (5)

Dostojevskytės veikale yra ir daugiau dalykų, kurie sukelia rimtų abejonių. Pvz., nors lietuvių būdą ji laiko esant labai skirtingą nuo rusų, teigia, kad lietuviai esą slavai, o latviai ugrofinai, atseit, tie patys, kaip estai ir suomiai. Be abejonės, tai problemos nepažinimo apraiškos. Visas tas paklaidas matydamas, gali daryti tokią prielaidą: jei Dostojevskytė naudojo Vydūno darbu, tai, matyt, ieškojo lietuviškų šaltinių, o jie, tie mokslai, liečiantys lietuvių tautos kilmę, de-ja, dar ir šiandien tebėra apipinti gausiom ir margom kontraversijom.

Meilė Dostojevskytė savo veikale taria mums, lietuviams ir nemalonių, net skaudžių tiesos žodžių. Spalvingai ji pasakoja apie tai, kaip Lietuvos-Lenkijos didikai ir bajorai, kai kuriais atvejais jos vadinami intelektualais, po skaudaus jų valstybės išdraskymo, emigravę ir įsikūrę Rusijoje, netrukus pralobę, visą laiką buvę katalikais, savo tarpe kalbėję tik lenkų kalba, rusus vadinę barbarais, nuo jų laikęsi atokiai; lietuviai gi elgęsi visiškai atvirkščiai: gana greitai priėmę ortodoksų tikė-

STASYS SANTVARAS

imą, pamiršę savo kalbą, savo tautos praeitį ir jos nelemti, visom jėgom įsijungę į naujosios tėvynės kūrybinį darbą. Toks buvęs ir jos tėvas Feodoras Dostojevskis, tiesa, savo kilmės nepamiršęs, su rusais nepajėgęs sutapti, jų tarpepa tyres daug nuoskaudų, bet savo genijum tarnavęs Rusijai. Tą didelį skirtumą tarp Lenkijos ir Lietuvos "šviesybių" rusai netrukę pastebėti, tik, jos nuomone, išvadų nepajėgę pasidaryti...

Šiek tiek save ir savo praeitį pažindami, su šia Dostojevskytės pažiūra vargu begalėtumėm itikinamai ginčytis. Argi būtų tiesa, kad toji tautinės dvasios silpnybė, tas per greitas prisitaikymas prie naujų gyvenimo sąlygų ir nutautimas, mums yra normalus dovanotas?...

Nepaisant minėtų hipotezių, nepaisant ir skaudesnių tiesos žodžių, Dostojevskytės veikala perskaičius, bendras išpūdis susidaro toks: tai giesmė lietuvių tautai, giesmė Lietuvai. Nors kai kurie literatūros kritikai Dostojevskį vadina slavofilu, rusiškiausiu rusų rašytoju, net Romos Bažnyčios priešu, norėdamipajusti Dostojevskytės studijos kvapsnį, pabandykim įsijausti dar į vieną jos rašto citatą:

"Tikrai yra skaudu, kad vargšė Lietuva, savo rasės kvėpėjimu apdovanojusi kitus, jauni- kad negalės būti didelė valstybė. Ji tai supranta ir pati savęs gailisi. "Lietuviai, bendrai paėmus, turėtų būti laikomi labai inteligentinga tauta, -- sako Vydūnas, -- nors, nežiūrinto, Europos civilizacijai Lie-

tuva įtakos nedarė, ir tą galima paaiškinti tik vienu faktu: lietuvių inteligentija bepaliovos tarnavo kitoms tautoms, niekad neturėdama galimybės visų savo jėgų suteikti gimtojo žemėj". Nėra abejonės, Vydūnas yra teisus, kai jis apgailestauja lietuvių intelektualų emigraciją, bet jis klysta ten, kur sako, kad Lietuva neturėjo įtakos Europos civilizacijai. Iš tikro nei viena šalis nėra davusi tiek daug slavų valstybių civilizacijai, kaip Lietuva. Kiti žmonės dirbo tik sau, tik savų tautų garbei; Lietuva savo inteligentijos dovanas atidavė savo kaimynų tarnybai. Lenkija, Ukraina ir Rusija iki šiol to nesupranta, ir dėl to yra neteisingos. Bet ateis diena, ir jos aiškiai pamatys, kokią milžinišką skolą jos turi grąžinti kukliajai ir tyliajai Lietuvai".

Baigdami išpūdių pasidalinimą apie Dostojevskytės studiją, prisimindami Feodorą Dostojevskio 150 metų gimimo sukaktį, ar turėtumėm dar ir kokias nors išvadas pasidaryti? Bandydamas įklausimą atsakyti, aš renkuosi patį lengviausią kelią: jei Meilė Dostojevskytė su tokia širdies šilima, su tokiu tvirtu tikėjimu ir net atkaklumu, surinkusi apstą įdomios medžiagos, būtų paskelbusi, kad, pvz., jos tėvas Dostojevskis yra lenkas -- jos veikalas gal jau ne vieną kartą būtų buvęs išverstas į lenkų kalbą, vertimas būtų išstobulintas, parašyti jo komentarai, jis būtų populiarinamas ne tik Lenkijoje, bet ir užsieny -- daug kas pasauly šiandien jau ir neabejotų, kad Dostojevskis buvo lenkas. Ar ne tokiu būdu lenkai atgavo Koperniką, Chopiną ir nusavino Ad. Mickievičių? Štai, žymus suomių poetas Runebergas, rašęs tik švedų kalba, yra laikomas suomių poetu, net jo gimtadienis Suomijoje minimas kaip tautinė šventė, švedai jo nesisavina. Kai tokius faktus matai, turi sutikti su Dostojevskio dukra, kad mūsų kaimynams yra kas dėl Lietuvos pagalvoti...

Kaip mūsų kieme Dostojevskytės veikalo byla susiklostė... jau žinom... Teisybė, gausių ir brangių dovanų dalinimas geriems kaimynams savo esme gal ir nėra praeiktinas dalykas. Tačiau, Dostojevskytės paskatinti ir paįtaigoti, mes neturėtumėm vilties išsižadėti: kada nors idėti indėliai į kaimynų iždines turi gi mums atnešti nors šokių tokių, nors dvasių paguodžiančių procentų.

Neblogai savo skolininkus pažindami, nelaukim, kad jie patys pas mus ateitų, nusilenktų ir atsilygintų (veikliau dabo

Los Angeles dramos sambūris sausio 15 d. suvaidino A. Landsbergio "Paskutinis piknikas". Nuotraukoje rež. D. Mackialienė po vaidinimo dėkoja publikai už atsilankymą. L. Kanto nuotrauka

APIE NAUJĄ MELOTRAGIKOMEDIJĄ

Jurgis Gliauda

Algirdo Landsbergio trijų veiksmų melotragikomediją "Paskutinis Piknikas" Los Angeles dramos sambūris suvaidino chichagiečiams, nuskynė už vaidybą laurus, parvežė veikalą namo ir parodė losangeliečiams. Tokiu būdu ir losangeliečiai tapo chichagiečių partneriais veikalą stebėti ir vertinti.

Paskutinio Pikniko pobūdis (Type of plot) nusakytas sudurtiniu melotragikomedijos terminu. Tai labai praplečia veikalo ribas. Melodrama, tragedija ir komedija privalo sueiti į toki raizginį, kad pervertų vienas kitą. Buvo gir-dėti stipriai skambančius humoristinės satyros cimbulus. Groteskos prigimtis srūvo iš teksto. Glaudžiausias ryšys su šiandiena aštrino groteskos ir pašalpos aštrumą. Tai yra aštroka nūdienė satyrinė komedija ir skolinant nusakymą (jei tai leistina) iš angliškios terminologijos arsenalo comedy of manners, plačiąja savo esme.

Stipriai prasiveržiančios socialinio pobūdžio gaidos lyg ir provokuoja ieškoti tam tikrų, reformistinių polinkių. Spalvingos hipukų grupės įvedimas ir jų susikirtimas su vyresniais skatino atrasti čia nūn madingą generacijų piūvio problemą. Bet lengvi ir neteziniai personazų pareiškimai eliminuoja tą prielaidą. Radikalumo pareiškimuose neapčiuopti ir archaisko galvojimo pastovumas ypač pabrėžtas.

Veikalo tėzėje slypi jaunojo kunigo priešinimasis rutinai. Tai, aišku, amžina tema konfliktams atrasti. Bet autorius nuvengė priversti kad ir komišką, paviršutiniškas stebint, konfliktą iki susikryžiavimo skaudulio. Žaizdamas žanrų gausa, jis apėjo ir

visus kitus vaidinimo būgyje išidegančius konfliktus, užgesindamas juos skubiais kompromisais. Personazai deklaravo savo nusistatymus ne veiksmais ir intriga, bet monologais, kurie trečiame veiksmo sekė vienas kitą. Bendroji veikalo tendencija: "taip gera, kaip yra", nuginklavo kunigą, nepraturtino ir Piknikų karaliaus. Tas nusistatymas neleido išiveržti scenon bet kuriam idėjiniam ar bent pragmatistiniam radikalizmui. Spalvingoji savo chaosu hipukų grupė be savų pareiškimų, be savos intrigos, tapo įrankiu sukelti publikos juoką.

Personazai išžengė iš scenos tokie pat, kokiais jie žengė scenon. Visi liko nuostabiai sukalbami, kartais akimirksniui liepsnoją ir melancholiškai apverkią savo praeitį. Reminiscencijų monologai buvo įdomūs, skambą daugiur tragikos atnašomis, tačiau nesusi- ję su veikalo linija. A. Čechovas tvirtino, kad pirmame veiksmo ant sienos kabąs šautuvas, bent paskutiniame veiksmo privalo iššauti, kitaip... išmeskie šautuvą iš pirmojo veiksmo!

Kaip tik prie žmoniškios šilumos, prie asmeniškų gelmių personazai pradėjo siektis trečiame veiksmo, bet paskutinio veiksmo užuolaidą nukirto jų išsisakymas, nesurišusi su veikalo tįsa.

Tačiau veikalui netrūko sceniškumo (ryškus režisūros nuopelnas),

jam trūko, pastačius traukinį ant tokių bėgių, radikalistinio drąsumo. Tai buvo švelnų nuobirų metodas. Ir čia labai talkino antrojo veiksmo pikanterija, kai kur pasūdyta pigiai -- madingomis vulgarijomis. Nejaugi tose priemonėse šokiruoti tradicinę lietuviškosios publikos santūrumą glūdėjo pastanga akcentuoti savo tariamą bėgimą su laiku ir laiko stiliumi? Hipių radikalumui atskleisti reikalingas gilesnis požiūris į jų susikurtą pasaulėjautą. Abi generacijos -- tėvai ir vaikai -- nebuvo tipai, jiems buvo lengva sutapti ir tuo būdu apeiti lyg ir atstojantį konfliktą. Jaunųjų tarpe Mėta tapo bekonfliktiniu generacijų raiščiu. Paviršutiniškai lengvai, lyg vodelilis, tekąs veikalo sceniškasis srautas, nėra lengvas jį interpretuoti, pilnas paspėstų spąstų rezisūrai saikingai išbalansuoti daugžanriškumą, monologus padaryti veiksmingus ir avanscenos dinamika užstoti fonu statiškumą.

-- Ar lengva iš šios medžiagos pagaminti spektaklį?

-- Nelengva, -- atsako vaidinimo režisierė Dalila Mackialienė.

Veikalo slinkyje žiba ir verdėnėmis verda taikliais posakiais vainkuojamos situacijos, groteskiškos figūros groteskiškai maivosi ties pralaimimomis savo intrigomis. Tai vodelis

(Nukelta į 6 psl.)

Scena iš A. Landsbergio "Paskutinis piknikas" kurį suvaidino sausio 15 Los Angeles dramos sambūris. L. Kanto nuotrauka

APIE

JAUNUOSIUS...

(Atkelta iš 4 psl.)
ti asmenų teranda tik-tai vienos savos grupės tarpė. Tokiu būdu siekiant išsivijos visuotinumų mūsų veikla dar labiau susiaurinama į vienos mažos grupės galvosėną.

DVIEJŲ SAVAIČIŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Vyksta: birželio 8, liepos 13,
rugpiūčio 17 ir gruodžio 21.

- Lietuvoje šios grupės praleis po 11 dienų.
- Norintieji pratęsti savo atostogas ilgiau, galės aplankyti kitus jų pasirinktus Europos miestus.

Ekskursijos išvyksta iš Bostono, New Yorko ir Montrealio.

Grupėse dalyvių skaičius ribotas —
NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu
kreipkitės į

Trans-Atlantic Travel Service

393 West Broadway
South Boston, Mass. 027127
Telefonas: 268-8764

Savininkė Aldona Adomonienė

PROF. AUGUSTINAS VOLDEMARAS

Pati spalvingiausia ne priklausomos Lietuvos gyvenime pasirodysiu politinių asmenybių buvo Augustinas Voldemaras, populiariai žinotas ir dabar tebevadinas draugų ir priešių -- "prof. Voldemaras". Idomu, kad pats Voldemaras, tapęs ministru pirmininku po 1926 m. gruodžio 17-tos perversmo, yra sakęs spaudos atstovams, jog "mokytojas" ar "profesorius" nėra titulai surišti su asmeniu, o tik vardai asmens atliekamo darbo. Tad kai mokytojas nemokytoja, ar profesorius neprofesorijauja, o dirbaką kita -- negalima asmens vadinti mokytoju ar profesorium. Girdi, tik mokslo laipsnis "daktaras" esąs surištas su asmeniu, yra titulas, kurį, esą, galima vartoti visada, turint norą.

Ir atsitiko, tarum kerštui, kad pačiam Voldemarui, priešingai jo supratimui, "profeso-

rius" prilipo taip, kad dažniau vardas "Augustinas" yra išleidžiamas -- be jo apsieinama bet niekad neužmiršta tart: "prof. Voldemaras". Jis liko profesorius Voldemaras po profesoriavimo Permes universitete, po profesoriavimo Lietuvos universitete, kai jau buvo Lietuvos ministras pirmininkas, kai vėliau tapo tremtiniu ir kaliniu, pagaliau, jis tebėra populiariusis prof. Voldemaras ir dabar, kai seniai yra išėjęs iš šio pasaulio vaizdo.

Beje, prof. Voldemaras, 1940 metais važinęs iš Vokietijos Lietuvon, pasiekęs Kybartus pat pirmose raudonosios okupacijos dienose, dingo kaip akmuo vandenyne. Vėliau ką buvom girdėję apie jį, apie jo likimą -- tebuvo spėjolimai. Net bostoniškė Lietuvių Enciklopedija teglėjo parašyti apie prof. Voldemarą -- "...

vos peržengęs sieną, liko perimtas sovietinių enkavedistų ir kažkur į Sovietijos plotus ištremtas". O mirties datą nurodo rupiai -- "1944 metus".

Dabar truputį daugiau sužinome iš Mažosios Tarybinės Enciklopedijos, kurios III tome yra rašoma apie "buržuazinį ministrą pirmininką" Voldemarą Augustiną ir sakoma: "1940 pradžioje vėl ištremtas iš Lietuvos... 1940 - 42 gyveno Ordžonikidžėje (Š. Kaukazas). Hitlerinei kariuomenei artėjant prie Kaukazo, suimtas. Mirė kalėjime".

O pradžioje nurodoma tikslis mirties data ir vieta -- "1942. XII. 16 (Maskvoje)".

Šių metų gruodžio 16 d. sueitų 30 metų nuo prof. Voldemaro mirties, jei yra tiesa, ką MTE rašo. Tačiau imk dabar ir patikėk, kai apie prof. Voldemarą grįžimą Lietuvon sakoma taip: "Tuoj po 1940. VI. 15 grįžo. 1940-42 gyveno Ordžonikidžėje (Š. Kaukazas)".

Parašyta taip, kad sudaro įspūdį jog gyvenusiam vakarų Europoj prof. Voldemarui nusibodo gyventi toj kulturoj ir atsitikus pirmai progai, t.y. rusams atėjus Lietuvon ir atsidarius sienai, jis grįžo į išsilgtus rytus, nesustojęs nė Kaune, pasispartino tiesiai į Kaukazą...

Prof. Voldemaras mirė Maskvoje, be abejo, kalėjime. Tačiau mirties priežastis nenurodyta.

Taip buvo lemta mirti pirmajam nepriklausomos Lietuvos ministrui pirmininkui, vėliau buvusiam ministrui pirmininkui ir užsienio reikalų ministrui, greit savo talentu pasidariusiam populiariu Tautų Sąjungoje -- Genevoje, o iš ten ir visame plačiame pasaulyje.

Kokios giliai paslėptos klastos būtaprieš jį, kai prof. Voldemaras net skubėjo Lietuvon, kad krist tiesiai į žvėries atvirą gerklę, jau spėjusią praryt net tris Baltijos tautas, tris savistoves valstybes.

A. D-ys

VERTA DĖMESIO

Kas nori ilgiau gyventi, turėtų ieškoti geresnio klimato. Toks klimatas yra Kalifornijoje, Santa Monica. Jeigu norėsite įsigyti namą, tai jus RŪTA INC. pastatys pagal jūsų pageidavimą ir geresnėmis sąlygomis negu kas kitas. Prašome įsitikinti. RŪTA INC. 3002 Santa Monica Blvd., Santa Monica, Cal. 90404.

BOILER OPERATORS

Eastside Pharmaceutical Manufacturing Firm

STEADY WORK MIDNIGHT SHIFT

MUST HAVE 3rd CLASS ENGINEER'S LICENSE. Excellent fringe benefits. Apply in person from 9 A.M. to 11 A.M. and 2 P.M. to 4 P.M.

R. P. SCHERER CORP.

9425 Grinnell
Detroit, Michigan

An Equal Opportunity Employer (6-8)

URA DEMAGOGIJA

Žinodami tremties sąlygas, mes labai nesilaidindavome, jei recenzijos kartais ar labiau pabaltindavo, ar labiau pajuodindavo. Suprantama buvo, kad tokioje negausioje šeimoje sunku išvengti artimų ryšių, o tai jau savaime dažnai pakreipia plunksną į vieną ar į kitą pusę.

Tačiau paskutiniuoju metu literatūrinės kritikos vardas pradeda būti naudojamas kitam tikslui. Po kritikos skraiste slepiasi nuožmi, liguistinė neapykanta (gal kaltės kompleksas?). Ypač vienas kritikas neriiasi iš kailio, kur neigiamai būna paminėtas rusas, laisvės kovos, komunizmas, rusų tauta. Tada jau niekinama, gąsdinama šovinizmu, ura patriotizmu, pajuokiama, iškreipiama paprasčiausius faktus. Bet, žiūrėk, kur raudonas siūlas perplina knygos puslapius, jau ten ir menas, ir vertė ir ura genialumas.

Lygiai genialumu kvepia ir tokie kūriniai kur raudonas siūlas ir tautiškumas išbalansuo-

tas, kur knyga gali būti lygiai priimtina ir tremtiniais ir draugams okupantams.

Tokia iš vienos pusės dažna neapykanta, iš kitos pusės ura garbinimas būtų daug garbingesnis, jeigu recenzijų autorius nesidengtų literatūra, bet savo politines tendencijas pradėtų dėstyti atvirai. Žinoma, tada būtų pavojus jam, kad kai kurie laikraščiai nekviestų bendradarbiauti, bet dar žmogui užtektų ir tų, kurie kaip tik pagei dauja tokios publicistikos. Šiaip ligišiolinės pastangos kažkaip kvepia taktika ir prisitaikymu prie sąlygų.

Suprantama, jei toks kritikas okupacijos metais priešinosi priespaudai, kovojo už laisvę ir šiuo atveju nebūtinais su šautuvu rankoje, bet kad ir pasyviai, neprisidėdamas prie okupanto propagandos, melo, vienaip ar kitaip rodydamas sentimentą laisvę praradusiai Lietuvai, nepaaukdamas, nesidžiaugdamas pančiais, tuomet susirūpinę mėgintumėm taisyti

save, ieškodami kur toji mūsų patriotinė istorika.

Bet jei tokiam kritikai laisvoji Lietuva tebuvo vien pakopa į Tarybinę Lietuvą, tuomet prašytumėm, kad toks kritikas uždarytų savo dvigubą burnelę, nekaltėtų patriotizmo reikalais, nemokytų, kitaip jo hipokritiškumas būtų lygus vienai nergarbingai moteriškai profesijai.

M. Mateika

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP
Eastern Arkansas Progressive Community 35 Miles from Memphis.
MEDICAL TECHNOLOGIST
REGISTERED ASCP

Salary commensurate with experience & ability.

REGISTERED NURSES

For all services and all shifts. Excellent salary. Plus shift differential for evening & night duties.

ALSO

PHYSICIANS

GENERAL PRACTITIONERS

Liberal Personnel Policies.

Apply call or write to Administrator

FORREST MEMORIAL HOSPITAL

Box 667

Forrest City, Arkansas 72335

501-633-2020

(4-13)

WANT JOURNEYMAN

or

1ST CLASS SKILLED

DIE MAKERS

Progressive die experience necessary.

Must have job shop experience.

Full time, days, fringe benefits and overtime.

ZIP TOOL & DIE

15325 Brookpark Rd.

Cleveland, Ohio

(2-8)

Apie nauja

melotragikomedija...

(Atkelta iš 5 psl.)

vilis, tai operetės make-tas?

-- Ne, -- atsako režisierė, -- tai tekstas, reikalaujantis didelio sceninio įprasminimo.

Dalila Mackialienė išsprendė veikalo specifiką. Tai ji pasiekė vykusiai keisdama pasiskyrusių dalių tempą, su nuolatiniu rūpesčiu bendrinėms scenoms, su reikliu požiūriu į aktorų avanscenoje ir į grupę scenos fone. Veikalo konstrukciją jai teko remti sceniškumo atradimo karkasais. Reikėjo padėti lieptus ant le sedramos tendencijų properšų. Ir, pagaliau, reikėjo atrasti vienijančią daugžanriškumą pradą. Ji įrikiavo personažus į bendrą harmoniją su tikslu išgauti maksimumą iš patiekto partitūros. Veikalas pristatytas brillantiškai ir su losangeliečio nuomone, tariausi, sutiks pastatymą stebėję chicagiečiai ir žymenų dalintojai.

Dekoracijų struktūrą puikiai išsprendė dailininko Algio Žaliūno, vykusiai praėjusiam ties rizikingu dviejų plokštumų sandūra antrajame veikalo veiksmo. Juosvai pilkas bendrinis dekoracijų koloritas organiškaiai jungėsi su idėjiniu veikalo leitmotyvu.

Kaskart ūgtelėjęs interpretacinis vaidintojų pajėgumas suteikia personažams turiningesnę sceniškumo skalę: judesiu, balso atspalviuose, laikysenoje. Su puikiu pasitikėjimu vedęs centrinę rolę Vincas Dovydas užtikrintais brėžiais davė kietą, nesukalbama Piknikų karaliaus tipą. Jo priešprieša, Algimantas Giedraitis bevadžio Kunigo rolėje parodė neišbalansuotą, įvykyje pasimetusį personažą, ant realybės ledo slidinėjantį idealistą. Ema Dovydaitytė ir Viltis Janulienė išėjęs gyvybę, jausmo suksmą, apmaudind-

gą humorą ir vidinę šilumą paperkantį atvirumą į šiaip monologiškas Mortos ir Anelės roles. Vytautas Vidugiris ir Vladas Gilys puikiai pasinaudojo tragikomiškais savo rolių aspektais be reikalo netiršindami Kepėjo ir Ver-teivos grimo. Lietuviškus hipius atstovavę Vy-tas Sakalauskas, Manfredas Prišmantas ir Donatas Bražys turėjo teksto minimumą, kas sunkino rolės asmeniškumo akcentus. Jie neturėjo progų atsiskleisti plačiau. Vaidinimo bėgyje jie pradėjo kaip savotiška kitų personažų konservatyvumo grasmė. Ypač sunki buvo besiblaškančios Mėtos rolė, kurią įtikinančiai realizavo Raimonda Urbonienė.

Režisūros padėjėjai Balys Mackiala ir Vladas Gilys parodė gausią išradingumą apšvietimu ir garsų efektais papildyti dailininko ir režisierės sukurtą sceninę erdvę ir nuotaiką. Donatas Blažys ir Vytautas Sakalauskas pateikė anglišky dainų tekstus ir muziką. Dalilos Mackialienės sukurti tekstai lietuviškoms dainoms. Muzikiniame veikalo priede buvo ryški minorinė nuotaika.

Šis A. Landsbergio veikalas laimėjo pirmąją premiją pernai Los Angeles dramos sambūrio surengtame dramos konkurse.

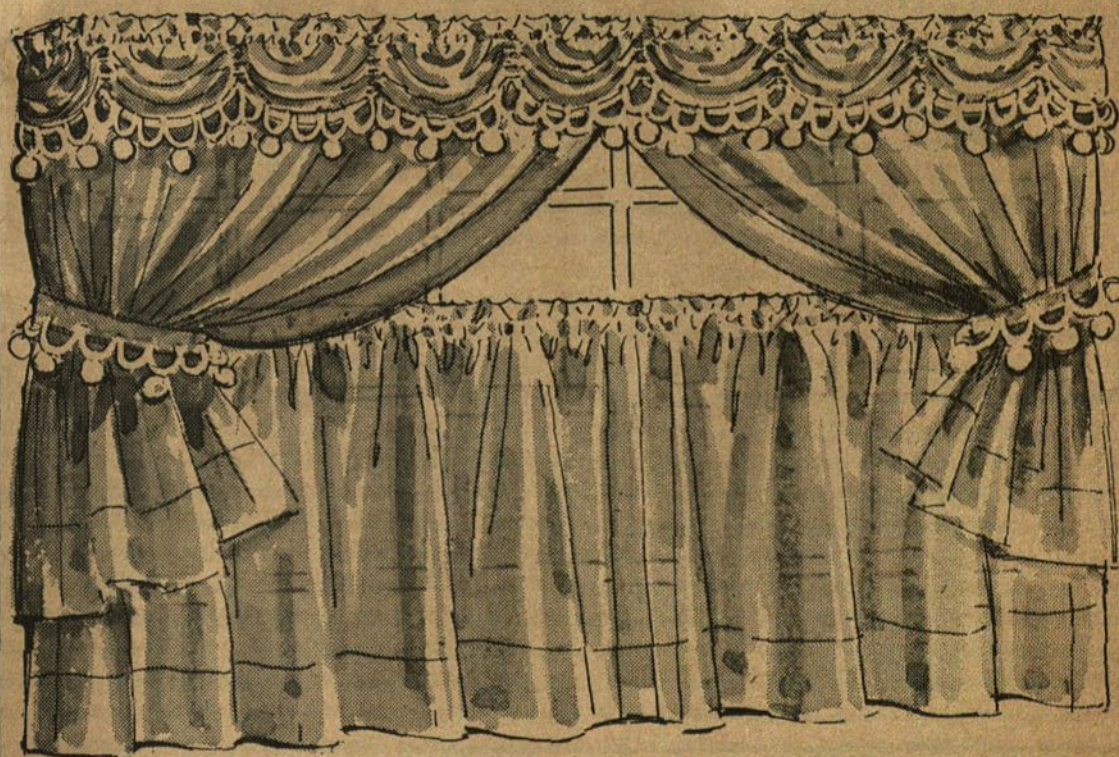
-- Kokie dramos konkurso laimėjimai lietuviškai scenai?

-- Deja, -- atsako Dalila Mackialienė, jau išėjusi į išelviskosios scenos reikšmingą spiritus movens jėgą -- dramaturgai nepažėrė mūsų scenai veikalų su nauja tematika, naujovišku stiliumi, nepagavę to siūlo, ant kurio suvertos mūsų gyvenimo problemos. Nors buvo gauti net aštuoni veikalai, bet nedaug iš jų šiuo dienų teatro reikalavimams.

BUDGET
STORES
DOWNSTAIRS

Pirkite mieste ketvirtadienį
nuo 10 iki 8:30 v. v.
Skyriuose nuo 10 iki 9:30 v. v.
Mes duodame ir keičiame Eagle Stamps.

Puikios permatomos nereikalingos prosijimo batisto užuolaidos

Švelnus priedas jūsų langams lengvai prižiūrimos Avril® ir Dacron® sintetinės medžiagos. Pasirinktinai dydžiai kiekvienam pareikalavimui. Spalvos pritaikomos kiekvienam deriniui. Pasirinkite baltą, auksinę, melono, raudoną ar avokado.

82x30"	3.00 pr.	82x81"	6.00 pr.
82x36"	3.00 pr.	Reg. Valance	1.90
82x45"	4.00 pr.	Tie Backs	1.50
82x63"	5.00 pr.	Ruffled Valance	4.00

82x24"

2 už 5.00

Foam pamušalai, mašina plaunami dekoratyvus užtiesalai

3.99

60x70"

90x70"	6.99
120x70"	9.99
140x70"	10.99

• Žali • Auksiniai • Melono
Ryškūs apdangalai, kurie įsilies į jūsų spalvų schemą. Daugybė naudojimui viduje ir lauke.

Budget Draperies, Downtown, Heights, Parma, Sheffield, Great Northch

VASARIO 16 MINĖJIMAS CLEVELANDE

IVYKS 1972 M. VASARIO 13 D.

Inž. JONAS JURKŪNAS

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 54 metų sukakties minėjimas įvyksta sekmadienį, vasario mėn. 13 d. sekančia tvarka:

Šv. Mišios:

10 val. Panelės šv. Nesiliaujančios Pagalbos liet. parapijos bažnyčioje. Prieš Mišias, vėliavų pakėlimas parapijos aikštėje.

10:30 val. šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje.

IŠKILMINGAS MINĖJIMAS:

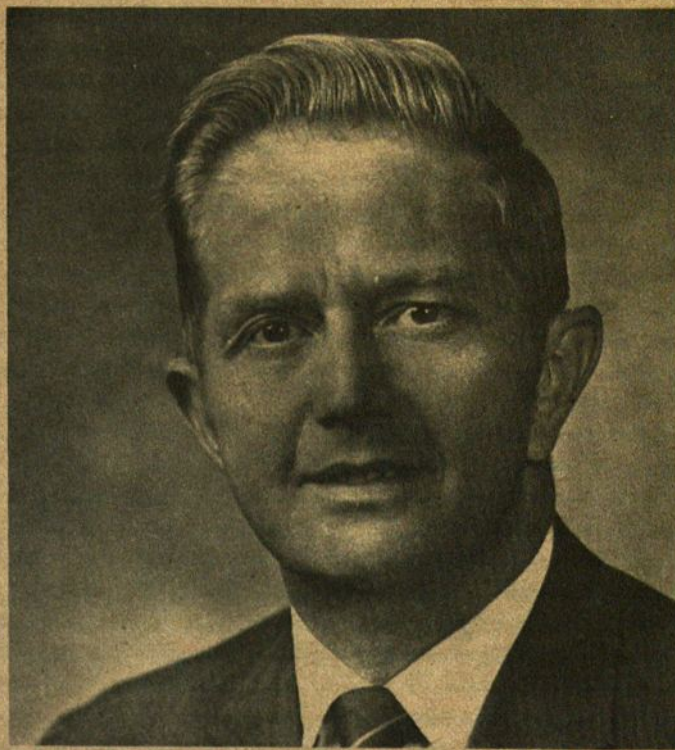
4 val. Panelės šv. Nesiliaujančios Pagalbos liet. parapijos salėje.

Kalbas pasakys Cuyahoga Apskrities komisio-nierius Frank R. Pokorny ir visuomenininkas inž. Jonas Jurkūnas iš Chicagos.

Meninę dalį atliks mūsų žymus LTM Čiurlionio Ansamblis, vadovaujamas Alfonso Mikulskio.

Visos lietuvių organizacijos prašomos dalyvauti pamaldose ir minėjime su vėliavomis ir visi Clevelando ir apylinkių lietuviai kviečiami skaitlingai atsilankyti. Minėjimo metu bus renkamos aukos Lietuvos laisvinimo reikalams.

ALT Cleveland Skyriaus Valdyba

FRANK R. POKORNY

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Frank R. Pokorny, Cuyahoga Apskrities komisio-nierius, buvęs Ohio Legis-latūros demokratų mažumos vadas, Amerikos Apskrities Pareigūnų Sąjungos direktorius, teisės daktaras ir praktikuojantis advoka-tas, aktyvus vietinėse veng-rų organizacijose, daugelio įvairių organizacijų bei agentūrų pareigūnas, kal-bės Vasario 16-osios minė-jime š. m. vasario 13 d. Naujosios parapijos salėje Clevelande.

• Regina Kryžinauskaitė, balerina, atliks dalį meninės programos šį šeštadienį, sausio 29 d., 7:30 v. v. šv. Jurgio parapijos salėje ateitininkų moksleivių ir stu-dentų ruošiamame literatū-ros vakare. Visi kviečiami atsilankyti.

BIRUTIEČIŲ DOVANA

D.L.K. Birutės Draugijos Clevelando skyrius savo veiklą remia šalpa. Šį kartą pasirinko gražų tikslą ir iš gauto pyragų išpardavimo pelno nupirko Vasario 16 gimnazijos bendrabučiui staltieses.

MYKOLO KRUPAVIČIAUS MNEJIMAS CLEVELANDE

Pereitą sekmadienį, sau-sio 23 d. Clevelande įvyko LKD skyriaus ir Ateities Klubo rengtas iškilmingas prel. Mykolo Krupavičiaus mirties metinių minėjimas-akademija. Iškilmingas pa-maldas už velionio vėlę at-našavo ir kruopščiai pa-rengtą pamokslą pasakė šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Balys Ivanauskas. Pa-

Clevelando šauliai mini Klaipėdos sukilimo sukaktį

Šį sekmadienį, sausio 30 d., 12 val., šv. Jurgio para-pijos salėje, Clevelando šau-liai, talkinant ramovėnams, ruošia Klaipėdos Krašto su-killimo minėjimą.

1918 metais Vokietijai pralaimėjus karą, Klaipė-dos kraštas, pagal Versalio taikos sutartį, 1920 metais buvo pavestas laikinai prancūzų kariškai globai. Klaipėdos lietuviškiausias kraštas, anksčiau vokieško ordeno, o vėliau Vokietijos valstybės, 500 metų buvo pavergtas ir germanizuotas. Iš bažnyčių ir mokyklų lie-tuvių kalba buvo stumiamą lauk ir pakeista vokiečių kalba. Kraštas buvo koloni-zuojamas atvežtais iš Vo-kietijos vokiečiais. Klaipė-diečių vadaai labai susirūpi-nę savo tėvynės likimu, siuntė delegacijas pas Lie-tuvos vyriausybę, prašydami pagalbos Lietuvos šau-lių Sąjungos ir Lietuvos Vyriausybės.

Klaipėdos krašto vokie-čiai ir Lenkijos konsulas

maldų metu giedojo šv. Jurgio parapijos choras, vad. muz. Pr. Ambrazo. Po pamaldų gražiai ir skonin-gai parengtoje salėje įvyko minėjimas - akademija, ku-rią pradėjo Romas Bridžius. Elenutė Razgaitytė perskai-tė Mykolo Krupavičiaus tes-tamentą.

Po to sekė Algirdo J. Ka-sulaičio paskaita. Šita, pla-taus apsiskaitymo, gili-os vizijos, aštrios minties, jau-ną ir dinamišką Liet. Krikš-čionių Demokratų vadą iš-eivijoje, yra girdėjusios vi-sos didesnės lietuvių koloni-jos Amerikoje ir Kanadoje. Jo kruopščiai parengta ir gražiai perduota paskaita išryškino Mykolo Krupa-vičiaus paveikslą, kaip val-sybininko, kunigo, ministe-rio, žemės reformos vykdy-tojo, Krikš. Demokratų partijos kūrėjo ir lyderio Lietuvoje, o tremtyje — VLIKO pirmininko, bend-ruomenės kūrėjo, lietuvi-bės išsilaikymo šauklio, lie-tuviškojo Mozės paveikslą.

Po paskaitos, Pr. Razgai-čio rūpesčiu ir priemonėm, buvo perduotos dvi Mykolo Krupavičiaus kalbos, rašy-tos plokštelėse: jo sveikini-mas Liet. Bendruomenei Europos suvažiavime ir jo kalėdinė kalba, perduota radijo bangomis į Lietuvą. Minėjimas baigtas Tautos Himnu. (ag)

Klaipėdoje siūlė sušaukti Ambasadorių konferenciją, kad Klaipėdos kraštą pada-rius laisva valstybe ir viso-mis priemonėmis priešinosi, kad Klaipėdos kraštas ne-būtų priskirtas Lietuvai.

1920 kovo 20 dieną Lie-tuvos Taryba kooptavo Klaipėdos Krašto atstovus, kad atstovautų Klaipėdos krašto gyventojus. Jie ta-ryboje paskelbė, kad Mažoji Lietuva tautos valia susi-jungia su savo broliais Di-džiojoje Lietuvoje. Taip pa-reiškė Martynas Jankus, Jurgis Strėklis ir K. Lek-ša. Lietuvos Tarybos atsto-vai Ambasadorių konferen-cijoje Paryžiuje darė pa-stangas, kad Klaipėdos kraštas, kaip lietuviškas, būtų priskirtas Lietuvai. Lietuvos priešai, ypač Len-kija, dėjo pastangas, kad Klaipėdos kraštas būtų laisva valstybė.

Lietuvos vyriausybė bū-dama silpna, viešai bijojo kištis į sukilimą. Tuo meto ministeris pirmininkas Gal-vanauskas, pareiškė Lietu-vos šaulių Sąjungos pirmi-ninkui Krėvei - Mickevičiui, kad sukilimui Klaipėdos krašte nepasisekus, galėtų kaltininkai būti traukiami atsakomybėn, kad pateisi-nus viešąja pasaulio nuo-mone. Lietuvos šaulių Są-junga rinko slapta lėšas ir savanorius sukilimui ir juos siuntė per sieną į Klaipėdos kraštą. Klaipėdos krašto lie-tuviai organizavosi ir ruo-šėsi sukilimui, nes tikėjosi gauti pažadėtąją paramą iš Lietuvos šaulių Sąjungos ir vyriausybės. Gerą pradžią padarė kunigas Vailokai-tis duodamas sukilimo nau-dai 25,000 tūkstančių litų. Suzinota, kad Berlyno val-džia nekludys sukilimo. Šaulių Sąjunga visomis iš-galėmis rengėsi sukilimui, laukė patogiausio momento, datos sukilimo vis buvo nukeliamos į tolimesnį laiką. Pagaliau, Kauno šauliams ir Klaipėdos vadams galuti-nai nustačius sukilimo datą sausio 9 dieną, buvo paskir-tas vyriausias sukilimo va-das Jonas Budrys. Šauliai ir savanoriai, tėvynės mei-lės vedami, savo gyvybę statydami pavojun, slapta per sieną veržėsi į Klaipė-dos krašto atvadavimą. Jūs tenai šaukė tėvynės ir visos Lietuvos gyvybiniai interesai, gelbėti Mažąją Lietuvą nuo vokieško impe-ralizmo pavojaus.

Vyriausias Mažosios Lie-tuvos Gelbėjimo Komitetas

išleido 1923 sausio 9 dieną manifestą į Klaipėdos kraš-to gyventojus. Manifestą pasirašė Martynas Jankus pirmininkas, Jurgis Strei-kys I vicepirm., Jurgis Lė-bertas II vicepirm., Jurgis Brūvelaitis reikalų vedėjas ir Vilnius šaulinskas sekre-torius. Manifestas skamba taip: Nuo šiandiena visą šio krašto galybę ir vyriausybę paimame į savo rankas. Iki šiol buvęs Klaipėdos direk-torijos pirmininkas Tepu-taitis atstatytas, pašalintas ir jo vieton pastatytas nau-jas direktorijos pirmininkas Erdmonas Simonaitis. Pats sukilimas ir ginkluotos ope-racijos prasidėjo 1923 me-tais sausio 10 naktį.

Pasipylė skundai ant Lie-tuvos vyriausybės. Šaulių Sąjungos pirmininkas ir vy-riausybės nariai naktimis nemiegojo, nes žinojo kur laimė nukryps, nes sukil-i-mui pralaimėjus, nešų Lie-tuvai atsakomybę ir nelai-mę. Po 5 dienų atkaklių ko-vų, vyriausias sukilėlių va-das Jonas Budrys su nar-siais patriotais šauliais lai-mėjo kovą. Vokiečių žan-darmerija ir prancūzų ba-talionas buvo nuginkluoti ir Klaipėda užimta.

Santarvės vyriausybė įtei-kė Lietuvai griežtą protes-tą, reikalaavo atšaukti suki-lėlius, atšaukti gelbėjimo komitetą su paskirta Simo-naičio Direkcija. Sukilimo vadas J. Budrys, santarvi-ninkams paaiškino, kad su-killimas padarytas ne prieš Santarvės valstybes, ne prieš prancūzų karišką val-džią. Po tokio paaiškinimo santarvininkų pyktis atslū-go ir po ilgų derybų Klai-pėdos kraštas pasiliko Lie-tuvos administruojamas.

Kaip 1918 metais vasa-rio 16, Lietuvos Taryba, pa-skelbė Lietuvos Nepriklau-somybės atstatymo aktą, pagal kurį buvo atkurta Lietuvos Nepriklausomybė, taip ir 1923 metais sausio 9 dienos manifestas, paskelb-tas Mažosios Lietuvos Gel-bėjimo Komiteto, yra labai svarbus aktas, pagal kurį Klaipėdos kraštas sukilo ir buvo prijungtas prie Lietu-vos. Šitas sausio 9 dienos manifestas ir sukilimas yra labai svarbus istorinis įvy-kis Lietuvai ir kiekvienam lietuviui ir pro jį tylomis negalima praeiti, dėl to Cle-velando šauliai ruošia šį Klaipėdos krašto minėjimą, senesniems priminti netoli-mos praeities labai svarbius Lietuvos kovos epizodus, o

jaunesniems, kad supažin-dinus su lietuvių šaulių ir partizanų heroiška kova dėl Lietuvos laisvės.

Klaipėdos kraštas nuo se-nų laikų lietuvių gyvena-mas pajūrio kraštas. Jei Vilnius yra mūsų sostinė ir širdis, kuri švietė su savo Universitetu ir kultūriniais paminklais visą Lietuvą, tai Klaipėdos kraštas yra mūsų plaučiai, kuriais visa Lietuva kvėpuoja Baltijos jūros šviežiu oru. Ekono-miniai Klaipėda yra gyvy-binis Lietuvai svarbus lan-gas ir platūs vartai per ku-riuos Lietuva susisiečia su visomis pasaulio jūromis ir uostais. Mes pasidarėme jū-ros valstybė. Per Klaipėdą, mes išveždavome savo ga-minius ir importuodavome reikalingas prekes vidaus rinkai. Žinomos Neringos vasarvietės buvo lietuvių pasididžiavimas.

Apie Klaipėdos sukilimą minėsime šį sekmadienį, pa-skaitą skaitys buvęs Kauno prokuroras J. Krygeris ir iš Detroito atvykęs buvęs karininkas ir agronomas J. Baublys skaitys paskaitą apie lietuvių kovą dėl jūros. Bus taip pat ir meninė da-lis, kurią daugumoje atliks jaunimas. Clevelando šau-liai maloniai prašo visuome-nę atsilankyti į Klaipėdos ruošiamą minėjimą šį sek-madienį, 12 val., šv. Jurgio parapijos salėje.

Dr. K. Pautienis

• ALT S-gos Clevelando skyriaus susirinkimas — Vasario 16 minėjimas įvyks š. m. vasario 19 d.

• Dr. E. ir M. Lenkaus-kai, LB veikėjai, nuvykę į Los Angeles, sausio 15-16 d. dalyvavo LB Vakarų apy-gardos suvažiavime.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Apdraudęs reikalais ge-riausius patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obe-lenį tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

FOR SALE — 2 homes on one lot, 6 rooms single and a 5 room single, double garage, fruit trees, close to buses, schools, churches, shopping, near the Slovenian Rest Home. E. 185th and Lake Shore Blvd. area. 235-4876 or 481-1029. (7-10)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

* GEDULINGOS paimdos už a.a. Juozą Bačiūną buvo atlaikytos Chicagoje ne sausio 22 d., kaip Dirvoje pranešta, bet sekmadienį, sausio 23 d.

• **Genovaitė Breichmanienė**, Laisvojo Pasaulio Lietuvių IV-tosios Tautinių Šokių šventės meninės dalies vadovė sugrįžo iš Brazilijos, kur pravedė tautinių šokių kursus. Šiuos dviejų savaičių kursus lankė lietuviškasis jaunimas iš Brazilijos, Urugvajaus ir Argentinos.

• **Washingtono Lietuvių Moterų Klubu** naujai išrinktą valdybą sudaro: pirm. Rūta Penkiūnienė, vicepirm. Gražina Čėsnaite ir Aldona Kindurienė, sekr. Eugenija Genienė ir ižd. Louise Eurkoos (Jurkienė).

Po susirinkimo, kuris įvyko p. Vaidiulių namuose, klubo narės bei jų viešnios — svečiai, maloniai klausėsi puikiai paruoštos J. Blekaičio paskaitos apie a.a. poetą Henriką Radauską.

LIETUVAITE "KARATE" ČEMPIONĖ

Sibire gimusi lietuvaitė pagarsėjo Washingtono fizinių, Korėjos (ar Azijos) pobūdžio, pratybų srity — tai lietuvaitė, Laimai Simanavičiūtei net tris ilustruotus puslapius skyrė "American Girl", leidžiamas New Yorke (1971 m. lapkritis). Laima gyvena Lanham, Maryland valst., jos motina — Simanavičienė, JAV pilietė. Ji buvo iš Lietuvos ištremta į Sibirą už partizaninę veiklą, tremtyje buvo 17 metų, ten iškėjo ir susilaukė dukros Laimos. Tėvas taip pat buvo ištremtas. JAV Valst. departamento pastangomis, Simanavičienė, kaip JAV pilietė, po ilgų tremties metų pagaliau buvo išleista į JAV. Ji yra studijavusi mechaniką.

Lietuvaitės fizinės mankštos laimėjimai atpasakoti parašų po septyniomis nuotraukomis formoje. Laima, būdama 16 metų amžiaus, J. Rhee vardo "Tae Kwon Do" Korėjos institute Washingtono, vykdžiusi "karate" pratybas, laimėjusi aukščiausią dovaną, vadinamą "juodąjį diržą". Nuo 1970 m. kovo mėn. iki praeitų metų pabaigos Laima įvairiose varžybose iš viso

yra laimėjusi apie 30 dovanų bei atžymėjimų. Ji dar pasižymėjusi minėto instituto "kata" ir "kumite" varžybose, kur reikalingas ir vikrumas, jėga bei kiti sugebėjimai.

Žurnalas teigia, kad, matyt, Laima seka motinos pėdomis. Jei šioji kentėjo Sibire už partizaninę veiklą Lietuvoje, tai dukterė aiškina šitaip: "Manau, kad kiekvienas mūsų turi sugebėti save fiziniai apsiginti." (E)

RACINE

• **Lietuvos nepriklausomybės šventės** minėjimas įvyks vasario mėn. 6 d., šv. Kazimiero parapijos salėje. Kalbės kun. S. Saplis, MIC. Meninę programą atliks vietinės pajėgos.

Minėjimą ruošia vietos ALTos skyrius.

LOS ANGELES

VASARIO 16 MINĖJIMAS

ALT Los Angeles skyriaus rengiamas iškilmingas Vasario 16-tos minėjimas įvyks š. m. vasario mėn. 20 dieną (sekmadienį).

Minėjimas pradės a.m. 8.30 šv. Mišiomis už žuvusius dėl Lietuvos laisvės 10.30 iš ryto šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje.

Iškilminga Akademijs įvyksta 12.15 p.p. Marshal High School patalpose.

Pagrindiniu kalbėtoju bus inž. Valdas Adamkus iš Chicago.

Meninę programą išpildys muz. Br. Budriūno vadovaujamas šv. Kazimiero parapijos choras ir Ingos Tumienės tautinių šokių grupė "Audra".

Los Angeles bei apylinkių lietuvių visuomenė yra kviečiama į šį taip reikšmingą minėjimą atsilankyti paremti mūsų paverptos Tėvynės laisvinimo darbą.

KAS RENGĖ N. METUS?

Dirvoj š. m. sausio 14 d. 4 nr. tilpo žinutė apie N. Metų sutikimą, kurį, pagal korespondentę ruošė Tautiniai Namai, Deja, apsiriki-ta autoriais: minėta šaunų ir labai nuotaikingą N. Metų sutikimą suruošė ne Los Angeles Tautiniai Namai, bet A. L. Tautinės Sąjungos Los Angeles Skyrius.

Narys

II PLJK Komiteto posėdžio, įvykusio sausio 15 d. Chicagoje dalyviai. Sėdi iš kairės: J. Šlaivas, V. Rulbyte, R. Sakadolskis -- kongreso pirmininkas, S. Mikaliukas, E. Juodvalkyte, Už jų stovi: ALT atstovas V. Mažeika, L. Nainytė, R. Kasperas, N. Stakauskienė, L. Gustaitytė, J. Jakšytė, dr. A. Norvilas, Vl. Žukauskas, A. Kizlauskas, D. Gelažaitė, L. Jadvirytė, L. Regis, R. Kvilytė, A. Jasaitis ir A. Krutulis. Aukščiau stovi: S. Lukauskas, J. Šolūnas, I. Damsytė, B. Čeponkus, A. Idzelis, J. Čeponkutė, dr. K. Jucas, D. Lukošūnaitė ir G. Kazėnas, A. Gulbinsko nuotrauka

LŽS NAUJOS CV VALDYBOS PIRMIEJI DARBAI

Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdyba, savo darbą pradėjusi praėjusių metų rudenį, jau atliko visą eilę nudingų darbų.

Spaudoje jau buvo paskelbtos LŽS CV veiklos gairės. Iš jų matyti, kokius darbus numato Centro valdyba atlikti savo kadencijos metu.

Pirmiausia valdybos nariai aplankė Chicago dienraščių, savaitraščių ir kitų periodinių leidinių redakcijas, bei Margučio ir Sophia Barcus šeimos radio valandėlių vedėjus. Su redaktoriais ir radio valandėlių vedėjais buvo plačiai ir nuosirdžiai išsikalbėta spaudos ir bendradarbių problemomis, spaudos etikos klausimais ir pasisakyta, kad Sąjunga po savo globa jungs visų pažiūrų ir įsitikinimų spaudos darbuotojus, pageidaujama, kad spaudos bendradarbiai spaudoje keltų tokias problemas, kurios mus jungtų vieningam, lietuviškam darbui bei kovai už Lietuvos laisvę, ir vengti, kas mus skaldo, kas naudinga mūsų priešams.

Gruodžio mėn. 18 d. malonūs Lietuvių Radio Forumo vadovai inž. Antanas ir Marija Rudžiai

nuosirdžiai ir vaišingai priėmė visą Lietuvių žurnalistų sąjungos Centro valdybą ir spaudos reikalams paskyrė visą vienos valandos programą. Ponai Rudžiai šiltai vertino spaudos žmonių darbus ir visuomenei pristatė naują CV pirmininką kun. J. Vaišnį SJ, vykd. vicepirm. Vytautą Kasniūną, vicepirm. Vladą Ramojų, sekretorių Algirdą Pužauską ir iždininką Jurgį Janušaitį. Ta proga vyko nuosirdus pokalbis. Centro valdybos nariai pakaitomis perskaitė veiklos gaires, plačiau pasisakė kas jau Sąjungos valdybos per tą laiką atlikta. Atseit valdyba posėdžiauja kiekvieno mėn. pirmąjį trečiadienį, iš eilės pas kiekvieną valdybos narį. Į sąjungos garbės narius pakelti mūsų spaudos didieji veteranai -- Draugo dienraščio garbės redaktoriaus Leonardas Šimutis, Sandaros redaktoriaus Mikas Vaidila. Į sąjungą nariais priimti: meno kritikas Balys Chomskis, rašytoja D. Brazytė - Bindokienė, "Southwest News Herald" redakcinio kolektyvo narė Jorlinė Jonikaitė, "Skautų Aido" redaktoriaus Juozas Toliušis, "Margučio" valandėlės vedėjas Petras Petrutis, spaudos bendradarbis A. Pupelis ir kit.

Isteigtas Dr. Petro Daužvardžio fondas jauniems ir naujiems spaudos bendradarbiams ugdyti. Džiugu, kad šį fondą jau suskubo nuosirdžiai paremti šimtinėmis tokie jautrūs visuomenininkai, kaip dr. Leonas Kriaučiūnas, Dr. Kastytis Jucas, buvęs Lietuvoje ūkininkas Juozas Vasiukevičius. Archt. Jonas Stankus penklasdešimties dolerių auka. Ir visa eilė mažesnių, bet nuosirdžiomis aukomis jiems visiems liekame dėkingi. Laukiame ir daugiau geraširdžių aukotojų. Apie jaunųjų žurnalistų ugdymo problemą pakalbėsime artimiausioje ateityje, o dabar sausio mėn. 19 d.

Centro Valdyba posėdžiavo su Lit. Pedagoginio instituto direkt. D. Velička, kur plačiai aptarta stipendijų teikimo, jaunų spaudos darbuotojų atrinkimo ir kitos problemos.

Gi Isteigdama Dr. Petro Daužvardžio stipendijų fondą, Centro Valdyba pagerbė šį mūsų žymų, savo gyvenimą pašventusį Lietuvai ir jos laisvės kovai, bei spaudai vyrą ir valstybininką, kurio taip anksti netekome.

Tad ir skatinsime, kad šio šviesaus atminimo valstybininko ir spaudos vyro keliu eitų ir jaunieji spaudos darbininkai. Artimiausias rūpestis -- suruošti šaunų Spaudos tradicinį balių, vasario 5 d. gražioje Inn Motion salėje. Buvę tikėtasi, kad į jį atvyks net mūsų vadovaujantieji įvairių institucijų asmens ir buvo pla nuota spaudos žmonių platus pokalbis su mūsų politinio ir kultūrinio gyvenimo varuotojais.

Centro Valdyba labai norėjo, kad ir laikraščių redaktoriai iš kitur šia proga suvažiuotų. Bet sąlygos kiek sunkokos ir tai numatoma atlikti rudens Spaudos dienų metu. Tačiau Spaudos balius organizuojamas planingai, laukiamas svečių iš Detroito ir kitur. Programoje dalyvauti mielai sutiko mūsų išžymusis rašytojas - humoristas Antanas Gustaitis, publikos labai mėgiama solistė Vanda Stankienė ir solistė Dalia Kučėnienė.

Paskutinis posėdis įvyko Vytauto Kasniūno vykd. vicepirm. namuose. Posėdyje buvo galutinai priimtas naujojo LŽ S-gos leidinio pavadinimas. Pirmąkart "Pranešėjas" pakeltas į "Lietuvės Žurnalistas". Pranešėjas buvo labai mielas, laukiamas svečias ir jis atliko savopaskirtį. Naujoji CV manė, kad keisis leidinio turinys ir daugelio sąjungos narių pagėdavimu nutarė vardą pakeisti. Taigi dabar mielas kolegas aplankys jau "Lietuvės Žurnalistas", kurio atsak. redaktorium yra Vytautas Kasniūnas.

Naujai tvarkoma ir narių kartoteka. Labai

• **Atostogos Floridoje** geriausiai praleisite V. ir A. Tomkų vasarvietėje Sapphire Sea, 700 Ocean Dr., Juno Beach, North Palm Beach, Fla. 33408. Telef. (303) 844-3388.

Vasarvietė prie pat Atlanto vandenyno. Graži aplinka. Malonus patarnavimas. Puikūs kambariai su virtuvėmis. Atvykę nesigailėsite.

• **Floridoje rasite jaukią lietuvišką nuotaką Jazbulių vasarvietę**, 8910 Collins Ave., Miami Beach, Florida. Visi butukai turi oro šaldymą (air conditioning), pilnai įrengtas virtuves su šaldytuvais. Erdvi nuosava automobiliam statyti vietą. Puikus plažas čia pat tik perėjus skersai gatvės. Veikia ištisus metus.

Dėl rezervacijų skambinkite (305) 865-9258 ar 865-2678.

MIAMI BEACH NĖRA ŽIEMOS, Vainų resorte praleisit žiemą pasimaudant jūroje. Išnuomojami butai ir kambariai su visais patogumais. 8210 Harding Ave., Miami Beach, Florida, tel. (305) 864-3586.

HORIZONTAL BORING MILL OPERATOR
WORK FROM BLUE PRINTS AND SET UP
ATLAS CAR & MFG CO.
1140 IVANHOE RD.
CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer (7-13)

TRUCK OWNERS
OWNER OPERATORS WANTED BY STEEL HAVLER TO HANDLE MULT-AXLE LOADS FROM GARY-CHICAGO AREA TO MICHIGAN.
CALL 219-845-2041
MR. S. DUNNETT (7-13)

WANTED AT ONCE 1ST CLESS SKILLED COLD HEADER MACHINE SET UP
MEN AND OPERATORS.
Also JOURNEYMAN
MACHINE MAINTENANCE
Union Shop. Fringe Benefits.
APPLY IN PERSON
MACHINE RIVET
DIVISION OF PRO SYSTEMS INC.
21221 Hoover Rd., Warren, Mich.
(7-13)

WANTED EXPERIENCED SLITTER OPERATORS
Must be able to set up and operate machine. Hourly rate \$4.00-\$5.60.
Excellent fringe benefits.
ELLIS STEEL CO.
6349 STRONG
DETROIT, MICH. 48211
313-922-4404 (6-8)

JOURNEYMAN CUTTER
Must be experienced and familiar with all kinds of label cutting. Union shop, all fringe benefits. Call collect (616) 459-6221.
An Equal Opportunity Employer (4-10)

AUTOMATIC SCREW MACHINE SET UP MAN.
Minimum 5 years experience on Acme Gridleys.
Fringe benefits, long program.
ARMEX CORP.
313-588-6093 (3-9)

pageidaujama, kad visi nariai būtų aktyvūs, greitai atsiliptų į CV pagėdavimus, užsimokėtų metinį 2 dol. mokestį, atsilieptų už praėjusių Nr. Pranešėjų ir pan. Tuo reikalu rūpinasi iždininkas Jurgis Janušaitis, kurio adresas: 2534 West 69 St., Chicago, Ill. 60629. Taip pat kartotekos pilnam su tvarkymui reikalinga narių gimimo laiko, vietos, nuo kada bendradarbiauja spaudoje ir į kuriuos laikraščius rašo. Tokių žinių kartotekoje nėra sužymėta apie 90 procentų narių.

CV ateities darbų planuose yra tikrai daug gerų sumanymų ir, kiek pajėgs, šie planai bus stengiamasi realizuoti. J. Janušaitis

Vyrų susipykimo scena iš Grandinėlių repetuojamo aukštųjų šokių, kurio judesių ir figūrų žaidimas dooda gana ryškų sodžiaus žmonių gyvenimo vaizdą. Šokio metu vyrai spėja ir susipykti, moterys juos atskirti, susitaikinti ir su savo poromis kaimynus atlankyti, ir bendrai pasižokti.

Grandinėlių naujų šokių programa Clevelande bus atlikta kovo 5 d., sekmadienį, 4:00 v.p.p., Euclid aukštesniosios mokyklos auditorijoje, 711 E. 222 St. Įėjimui pakvietimai - auka (1, 2, 3, 4, 5.00 dol) jau gaunami pas visus grupės šokėjus, jų tėvus, Ingr. Bublienę -- 481-8854 ir A.L. Sagius -- 442-8674. Nuotraukoje iš kairės: D. Sušinskaitė, E. Giedraitytė, A. Čiulperkis, G. Neimanas, K. Sušinskas, K. Giedraitis, R. Plidžiūskaitė, J. Carlos nuotrauka